

Jetakari Josankinatziniri Pablo Corinto-Satziite

Ovethataantsi

¹ Naakara Pablo otyaantzimirori iroka osankinarentsi. Irotyaantajanore Jesucristo nonatzi, tema iri Pava kovakaakenarori, ikaimashiretakena. Ari notsipatakari Sóstenes nosankinatzimiro. Iriitake nokempitakaantairi iyeki.

² Eerokara nosankinayetzini pikaratzi papatoventaari Pava janta Corinto-ki, pikaratzi jovatampatzikashireyetaimi Cristo Jesús. Iriira kaimashireyetaimi pitasorentsishireyetaantairi, pikempitaari pashineete nampiyetarori tsikarika janta, pairyaapiintayetairiri Avinkatharite Jesucristo, tema irijatzi Pinkathariventairi eejatzi irirori.

³ Onkamintha ineshinonkayetaimi Ashitairi Pava, kameetha isaikakaayetaimi, ari inkempitzityaamiri eejatzi Avinkatharite Jesucristo.

Ipaasoonketakaitziri Pablo itasonkaventantaitzi

⁴ Nopaasoonketapiintzirira naaka Pava, tema iniroite ikaminthaayetaimi, itsipashiretakagaamiri Cristo.

⁵ Irijatzi kantakaarori piñaaventapiintantaariri, okanta piyotakoperotantaariri eejatzi.

⁶ Irootakera poisokeroyetantarori okaratzi netakari noñaaventakemiri Cristo.

7 Pikantakara poyaaventari impiye Avinkatharite Jesucristo, tekatsi kovityi-imotemine itasonkaventzimira onkantya pantavaitantyaaniriri irirori.

8 Iriira kankakaiyaarone pinkyaary-ooventantyaariri irojatzi impiyantakyaari, ari onkantya eero otzimanta ompaitya iriyakoventapaimiri irirori.

9 Oisokero jovimi Pava, iriitake kaimashireyetaimi okanta paapatziyantaariri Itomi, Avinkatharitera Jesucristo.

¿Itsiparyaatyaamaranki irirori Cristo?

10 Iyeekiite, noshintsithatemi nompairyeeri Avinkatharite Jesucristo. Nokovakotzimi paapatziyavakaayetaiya, onkempivaityaaro aparonimi onkantyaami pikinkishiretaneete, eero pikantavakaamentavaitaro ompaiyetyaarika.

11 Tema nokemakeri isheninkamirinkaite Cloé ikantapaakena te paapatziyavakaa kameetha.

12 Tzimatsi pitsipayetari janta kantatsiri: “Nokempisantziri naaka Pablo.” Pashine kantayetatsi: “Iri nokempisantzi naaka Apolos.” Pashine kantatsi: “Iri nokempisantzi naaka Pedro.” Tzimatsi pashine kantayetanaaintsiri: “Nokempisantziri naaka Cristo.”

13 ¿Itsiparyaatyaamaranki irirori Cristo? ¿Naakatakema paikakotzimentakamiri? Tema poviinkaayetakaranki eerokaite, ¿Naakama ipaiyyeetake, inkantaite: “Poviinkatzimentaari Pablo?”

14 Iroora nopaasoonketantariri Pava okamintha te naaka oviinkaayetemine. Intaani

noviinkaamatsitakeriranki Crispo, itsipatakari Gayo.

¹⁵ Iroora eero itzimanta janta kantashiv-aitachaneri iroñaaka: “Noviinkatzimentakari Pablo.”

¹⁶ ¡Jaa! Irijatzira noviinkaatzitakariranki Estéfanos, notsipataakeri isheninkamirinkaite. Tera nonkinkishiretero tzimatsirika pashine noviinkaatakeri janta.

¹⁷ Tera iro irotyaantantyaanari Cristo noviinkaate, año jotyaantakena nonkaman-tantairo Kameethari Ñaantsi. Tera nonkempitakotapaakyaari iyotaneri noñaaventayetzirora. Tema te nonkove amenaashivaityaaro irooperotataitzira ipaikakoyeetakeri Cristo.

Iri Cristo, ishintsinka Pava, iriyotane eejatzi

¹⁸ Tema aririka ankinkithatakaavetyaari kaari oshiretachane tsika ikanta ipaikakoitakeri Cristo, ikempitakaantai masontzishireri anatyemi. Irooma aakaite avisakoshiretaari anai, ayoyetai omaperotatya joñaakantakero ishintsinka.

¹⁹ Tema josankinatakoyeetzitakeri kaari oshiretachane, ikantaitake: Naapithateri iriyotane ikaratzi iyotanevetachari. Nompeyapithateri ikinkishiretane ikaratzi kinkishiryaaavetachari.

²⁰ ¿Tsikama inkantaiyaarika iyotaneri? ¿Tsikama inkantaiyaarika iyotzinkari ikaratzi iyotaantashivaitarori irooperotzimotziriri iroñaaka iriroriite? Año Pava jimasontyaayetairi iroñaaka irika osavisatziite, ikaratzi iyotanevetachari pairani.

21 Tema irikaite iyotanevaitashitachari, tera irimatanetero iriyotairi Pava. Irooma Pava matanetzirori jiyotaneta, onimotakeri irirori jovavisaakoshireyetairi ikaratzi kempisantañaanetairiri, okantavetaka itzimayetzi okempitzimovetakari masontzishirenkantsi onatzi iñaaneka Pava.

22 Aririka iriñeero nosheninkapayeeni judío intasonkaventantayeete, iroora inkempisantan-tayetyaari iriroriite. Iriima griego-thatatsiri, aririka inkemayeteri ikempitakaantari iriroriite iyotaneri inatzi, iriitakera inkempisantayeteri.

23 Irooma naaka, nokinkithatakotanairi Cristo tsikara ikanta ipaikakotzimentantaka. Irootake okompitzimotantakariri nosheninkapayeeni. Iri-ima griego-thatatsiri ikempitakaantakena noma-sontzishirevaitatyeeemi.

24 Iro kantamaitachari aakaite, ayotaiyini joñaakantairo Cristo Itasorenka Pava, eejatzi iriyotane. Irojatzi jiyoyetairi maaroni ikaimashireyetairi Pava, onkantavetakya Judío-rika inatzi, kaaririka Judío, maaroni.

25 Tema Pava janayiri jiyotanevaitashitari atziriite, okantavetaka irika atziriite okempitzimovetakari masontzinkantsi onatzi ikantayetakeri Pava. Tema Pava janayiri atziriite otzimimotziri ishintsinka, okantavetaka irika atziriite okempitzimotakariri te aavyaantanete okaratzi ikantavetakari Pava.

26 Iyekiite, ontzimatyee pikinkishiryaaokotavakero tsikarika pikantaiyani eeroka pairani tekera inkaimashiretaitemiita. Tera intzimaperote iyotaneri pikarataiyini, te

intzimaperote pijevarite, te intzimaperote iriiperori pinkathariventzimiri.

²⁷ Iro kantacha Pava jiyoshiiyetairi ikempitakaantavetakari atziriite masontzi jinatzi, ari onkantya irovashiventaantaiyaariri apaata iyotanevaitashitaneri. Jiyoshiitayetairi eejatzi ikempitakaantayeevetakari kaari aavyaavaitaneri, ari onkantya irovashiventaantaiyaariri apaata iriiperoriite.

²⁸ Arira ikenakaakerori Pava jiyoshiiyetantaariri imanintaminthatane atziriite kaari iriiperotzimoyeterine. Arira okanta opoñaantaari iroñaaka ineveyeetaaro okaratzi imanintaveetakari.

²⁹ Ari ikenakairori Pava eero itzimanta impaitya asagaaventavaitachaneri.

³⁰ Iriira Pava tsipashiretakagaamiri Cristo Jesús, tsika itzimi jotyaantairi irirori iriyotanetakaayetaiyaami, irovatampatzikashireyetaimi, irovameethashireyetaimi. Iri pinakoventaimi pisaikashivaiyetantaari.

³¹ Irootakera josankinatziyeetantakarori pairani, kantatsiri:

Tema tekatsi apantyaarone irasagaaventashivaitaitya apaniro. Iroora apantaperotarori asagaaventaiyaaro jantayetziri Avinkatharite.

2

Iñaaventayeetairi Cristo ipaikakoyeetakeri

1 Iyekiite, niyaapaitetakeranki naaka nareetami noñaaventantyaamiriri Pava, tera nonkempitakotapaakyaari iyotanevaitashitaneri, te nonintathavaitashitapaakyaami.

2 Aña intaani nokovakitatainakero noñaaventapiintanaimiri Jesucristo, ipaikakoyeetakeri.

3 Te noñeero onimotena kameetha nosaikimoyetakemi, aña tharovashire nokantaka.

4 Ari okanta te okitsirinkantaperotantami noñaaneyetakari, te oshiyaro iñaane iyotanevaitashitaneri. Iro kantacha okaratzi noñaaneyetakari, omatakero oñaakantakeri Tasorentsinkantsi, oñaakantakero ishintsinka.

5 Arira okantakari, iroora ishintsinka Pava ikempisantakaantakamiri, kaarira iriyotane atziriite matakayemirone.

Itasorenkara Pava oñaakantayetzirori

6 Iro kantamaitacha, aririka ankinkithatakaayeteri antakishiretaneri, arira aritziri añaaventakoteneri iyotanetaantsi. Iro kantacha iroka iyotanetaantsi, tera oshiyaro okaratzi jiyotanevaitashitari osavisatzi, okaratzi jiyotanevaitashitari pinkathariyevetachari iroñaaka. Tema eero ikantaitatyaani irikaite.

7 Aña iroka iyotanetaantsi noñaaventziri naaka, tera iriyotakoperoyeetero pairani. Okempivaitakaro iromanayeetatyeeromi. Irootakera ikovitataikari Pava, ari onkantya añaayetantaiyaarori apaata irovaneenkaro.

8 Irikaite pinkathariyevetachari iroñaaka, tekatsira aparoni iyotakoperoterone iroka iyotanetaantsi. Arimi iriyotakeromi,

eeromi ipaikakotakaantzimiri Avinkatharite, otzimimoperotataitziri irovaneenkaro.

⁹ Iro kantamaitachari, iroora josankinatakooy-eetzitakari pairani, ikantaitake:

Okaratzi ishinetakeneriri Pava etakoyetaariri irirori,

Anaaperotataitziro jokitapiintaitari, ikemapiintaitziri,

Anaaperotataitziro okaratzi añamampyaavetakari.

¹⁰ Irooma aakaite, jotyaantakairi Itasorenka Pava onkantya iriyotakaantairori. Arira ikantari Tasorentsinkantsi, jiyotakaaperotakagairi Pava.

¹¹ Tema tekatsi materone iriyoteneri ikinkishiretane pashine atziri, apaniro jiyotziro ishireki irirori. Ari ikempitari eejatzi Pava, tekatsi iyoteneriri ikinkishiretane, añ apaniro jiyotziro irirori ishireki. Irika Tasorentsinkantsitatsiri, ishirera Pava jinatzi.

¹² Irootakera omatantari jinampishiretakairi Pava Itasorenka ashireki, onkantya ayoperoyetantaiyaarori okaratzi ishineyetakairi aakaite akempisantayetairi. Irootakera kaari kantaajatatsine iroka iriyotairo osavisatziite,

¹³ ikaratzi iyotaantapiintakerori jiyotashiminthavaitari irirori. Añña okaratzi aññaaventakeri aakaite irootakera jiyotakaayetairi Tasorentsinkantsi. Irootakera akinkithatakaayetairiri antakishiretaneri tsika okantakotajaanta ashireka.

¹⁴ Iriima ikaratzi kaari antakishiretatsine, te inkempisantero iriroriite jiyotakaantavetakari Tasorentsinkantsi, añña okempitzimovaitakari masontzishirenkantsi. Te onkantaajate

iriyotakotairo irirori, tema te inampishiretantari Tasorentsinkantsi iyotakaantayetyaari.

¹⁵ Irooma aakaite antakishiretaneri, aritake amayetairo ayotajaantairo maaroni tsikarika opaiyeta. Aritake okantari, okantavetaka te inkemathaperoyetai osavisatziite tsika akantayetanaa aakaite.

¹⁶ Irootakera josankinatakotziyeetakari jaka, kantatsiri:

¿Tzimatsima impaitya iyotakoperotairine ikinkishiretane Avinkatharite?

¿Tzimatsima impaitya materine iriyotairi? Irooma aakaite, jiyotakaayeetairora tsika okantakota ikinkishiretane Cristo.

3

Antavaitanaineriri Pava

¹ Iyeekiite, tetya nomataajatero nonkinkithatakaayetemi nokempitayirira nokinkithatakaairi antakishiretaneri. Aña kempivaitakami ovakerami petanakyaaro paventagaiyaari Cristo. Kempivaitakami eeniromi peenchaanikite,

² eeniromi ithotaayeetziimi, tekera impayeetemiro tatsinaayetatsiri ovaritentsi. Tema te onkante pinkemathayetairo okaratzi niyotaavetakamiri, eeniro pikantayeta irojatziri iroñaaka.

³ Tekeraatara pantakishiretanete. Okaratzira piñaanaminthatavaayeta pikisakoneentavaita. ¿Kaarima iroka jimatayetapiintakeri osavisatziite?

⁴ Tema tzimayetatsi janta, kantatsiri: “Nokempisantzi naaka Pablo.” Pashine kantayetatsi: “Iri nokempisantzi naaka Apolos.” ¿Kaarima iroka

kempitakarori iñaanaminthatavakaayeta osavisatzi-ite?

⁵ ¿Niinkama naaka? ¿Niinkama Apolos? Naakamatsitake apiteroite iromperatane Pava, jotyaantakena nonkinkithatakaayetaimi onkantya pinkempisantantayetaiyaari eerokaite.

⁶ Tema naaka joshiyakaaventayeetake itzimi pankitaintsiri. Iriima Apolos iri joshiyakaaventayeetakeri itzimi oyaatapaakenari ithamaitakotziro nopankitakeri. Iriima Pava iriitakera matajaantzirori jantakitakaayetziro pankirentsi.

⁷ Te iririiperotajaante pankitakerori, ari ikempitari thamaitakotakerori. Aña iriira iriiperotajaantatsiri Pava, irantakishiretakaayetaimi.

⁸ Kempivaitaka intzimerikami irantavaitakaitane. Irotyaantaitakeri impankivaite, irotyaantaitake pashine inthamaitakotero. Intaani impinamatsiyeetairi okaratzi jantavaimatsitake, iroi piyeetairi inampiki, tema te inkovaperotajaantya iriroriite.

⁹ Arira nokantaiyani naakaite, kempitavaitaka naakami antavaitziniriri Pava. Irooma eerokaite, pikempivaitakaro eerokami pankirentsimashi. Pikempivaitakaro eejatzi eerokaite, eerokami pankotsi.

¹⁰ Naaka kempivaitakariri iyotzirori jovetsikiro. Naakara etakaanakaro novetsikakero pankotsika, iriira Pava neshinonkatakanari okanta netantanakarori novetsikiro. Ipoña ipokapaake pashine thonkaterone irovetsikero. Iro kantacha ontzimatye iramatsinkaventyaaro inthonkantyaarori kameetha.

¹¹ Iriitakera Jesucristo oshiyaventakarori etapi-intarori jaayeetziri jovetsikayeetantaro pankotsi. Eerora okantzi ontzime irimpoyaayeetantyaariri.

¹² Aririka irovayeetakero etapiintarori, kantatsira iroñaaka inthonkayeetairo pankotsika. Irovetsikayeetantyaaro oro, kireeki, mapipayeeni poreryaayetatsiri. Ari onkantake eejatzi irovetsikayeetantyaaro inchakota, tsipanapayeeni.

¹³ Iro kantacha, aririka ontaiya pankotsiyetatsiri, arira iriñeetero opaitarika jovetsikantayee-takarori pankotsiyetatsiri.

¹⁴ Okempitasya, iroorika irovetsikayeetantakya mapipayeeni, eerora aperoyeta ontaayetya, omapero okisotanetake okaratzi jovetsikayee-tantakari. Oshékira ipinaperoyeetakeri ovet-sikakerori pankotsika. Arira inkempitayeetairiri eejatzi joshiyakaaventayeetakeri ovetsikiro pankotsi, impinaperoyeetairi eejatzi.

¹⁵ Irooma, tzimatsirika ovetsikantakarori pankotsi kaari shenkaatsine ontaayetya, kapichera ipinayeetairi irika. Arira inkempitay-eetairiri eejatzi joshiyakaaventayeetakeri ovet-sikakerori iroka pankotsi, kapichera inkantaiya iravisakoshiretantaiyaari, iroshiyakovaitaiyaari avisakotatsiri intaavetyaami.

¹⁶ ¿Tema piyotaiyeroni eerokaite, eerokayetak-era oshiyakaaventari pankotsika? Tema kemp-i-vaitakami eerokami intasorentsipankotetyaami Pava, eerokatake inampishiretantaka Tasorentsinkantsi.

¹⁷ Aririka intzime ovaariperominthateriri oshiyakaaventari itasorentsipankote Pava, arira

irovaariperotairi Pava irirori, tema tasorentsi onatzi ipanko. Arira okanta joshiyakaaventayeet-zimi eejatzi eerokaite.

¹⁸ Paamaiya jamataviitzimikari. Kempitaka tzimayetatsi janta kantatsiri: “Iyotaneri nonatzi.” Aña iro arivetachari irikaite inkinkishiretakoperotairomi okaratzi kempitzimovetakariri osavisatzi masontzishirenkantsi onatzi. Tema iroka, irootake kantakaiyaarone iriyotanetantaiyaari.

¹⁹ Tema Pava te apantzimotyaari okaratzi ikempitakaantashitapiintakari osavisatziite iyotane-taantsi onatzi. Irootakera josankinatakotziyee-takari pairani, ikantaitake:

Tema iri Pava oirikayetakeriri iyotanevaitashitachari, iriyotashinenkaki-ini.

²⁰ Josankinatziyeetaka eejatzi kantatsiri: Jiyotzitakaro Pava ikinkishiretashivaiyetakari iyotanevaitashitaneri.

²¹ Irootakera, eero jasagaaventavaitantaro atziiriite okaratzi jiyomatsivetari iriroriite. Irooma eerokaite, aritake onkantake piyotakoyetairo maaroni:

²² Okaratzi niyotaayetakemiri naaka, jiyotaayetakemiri Apolos, jiyotaayetakemiri Pedro, okantakota kipatsisato, añaantarentsi, kaamanetaantsi, avisayetatsiri iroñaaka, avisayetatsineri apaata. Aritake onkantake piyotakoyetairo eerokaite maaroni iroka, kempivaitaka eerokami ashityaaronemi maaroni,*

* **3:22** Ipaitaitziri jaka “Pedro,” irijatzi ipaiyeetziri “Cefas.”

²³ tema eerokaite jashitayetaa Cristo, iriima Cristo jashitari irirori Pava.

4

Irantavaire otyaantajanoriite

¹ Arira okantari, ontzimatye inkempitakaanay-eetaina iromperatane Cristo, naakaite jovake niy-otaantayetairo kaari jiyotakoveeta pairani.

² Iro kantacha itzimirika jovayeetake irantayetairo ompaityaarika, ontzimatye irika inkyaaryooventairo irimatantaiyaarori kameethaini.

³ Niyotzi naaka pimonkatziyantatyaanari nokarataiyinira. Tekatsi ompaitzimotyaana pikovirika pamenakotenaro nantakerorika kameethaini. Tekatsi ompaitzimotaajatyaana inkoverika iramenakoyetenaro jevayetatsiri nampitsiki. Tema te nonkinkishiretakotapi-intaajatyaaro naaka nomonkatziyayetyaari nokarataiyirini.

⁴ Aririkami namenakotya naaka, kempitakatya te ontzimimotaajatena nokenakaashitane. Iro kantacha tera naaka amenakovaitachane, añã iri-itakera Avinkatharite amenakojanotainaneri tzi-matsirika.

⁵ Irootakera eero pimatantaro eerokaite pimonkatziyayetairi impaityaarika. Añã iri Avinkatharite amenakoyetairine maaroiteni impiyapaitetapaakerika. Iriitakera oñaakantapairone okaratzi antayetakeri omanaantsikiini. Ari iroñaakantapairo eejatzi okaratzi akinkishirevetari antayeterimi. Arira

inkantaiyaari Avinkatharite tharomentaineri apaata.

⁶ Okaratzi noñaaventakemiri jaka, noshiyakaaventatyaara naaka notsipatakari Apolos. Iroora nokantantamirori onkantya poisokerotantyaarori Osankinajanorentsi, tema irootake ikantaitapiintakeri: “Eero povanaatziitziro osankinatainchari.” Aritaima povashaantairo iroñaaka okaratzi pimonkatziyavakaapiintakana, pasagaaventapiintayetakana pinkantaiyeni, “Iriira irika anayiriri pashine.”

⁷ Pikantayetakera ¿Piñaajaantakema eeroka panaakoyetairi pashineete? ¿Piyotashitakaroma apaniro okaratzi kaari jiyotaayeetzimi? ¿Opaitakama pasagaaventantari pinkempitakaan-tavaita apanirora piyotanetashitaa?

⁸ Pasagaaventavaitaiyakani eerokaite pikempitakoyetakari pinkathariite, ashaarantaneriite, ikaratzi aashiryaaneentavaitziri irovarite. Kempitavaitakami te niyotaayetemimi naakaite. Onkaminthaajatyaami pimpinkathariperoventantayetemi, ari onkantya nonkaratantyaamiri naaka tsika pipinkathariventantzi.

⁹ Tema naakaite Otyaantajanoriite tera nonkempitaaajatyaari pinkathariite, te niriiperotaiyeni. Aña okempivaitakaro iroñaaka irovamaakaanakenami Pava, maariteni jamenakoventayeetakena tsika ikantaitakena jovamaayeetana, jamenakoyetakena atziriite eejatzi ikempitayetakari maninkariite.

¹⁰ Ikinkishiretakoyeetakena tekatsi apantyaanane nokinkithatakotzirira Cristo.

Irooma eerokaite pikinkishiretakoyeta iyotaneri pinayetatzi pikinkithatakoyetairira irirori. Irooma naakaite ikinkishiretakoyeetakena te naavyaashireperovainete. Irooma eerokaite ikinkishiretakoyeetakemi aavyaashirevaitaneri pinatzi. Osheki iñaapinkathayeetakemi eerokaite, irooma naakaite, temacheeni.

¹¹ Eekerora niyaatatzi noñaashivaitakaro, irojatzi nokantziro iroñaaka, notasheneentavaitzi, nomireneentavaitzi, thonkaneeronkatakotakana, jovatsinaavaitaitana, te ontzimimotena nopanko,

¹² osheki nantavaitake, naakajaantake antavaiventacha. Itzimirika impaitya kisaneeentavaitanari, noneshinonkayetari naakaite. Aririka irovatsinaavaitakena, amave nokantaiyani.

¹³ Aririka inkaviyavaitaitena, nokokovayetziro nontsimaryaakaayetyaari. Ikempitakaantayetakena tekatsimi apantyaanane kaarashimi non-ayetatye. Eeniro ikantayeetana irojatzi iroñaaka.

¹⁴ Tera iro nosankinatantarori iroka nokovi novashikyaayetemi, aña nokovatzi nonkaminaayetemi, nokempitakotari ashitaaniri ikaminayiri iretakotane itomi.

¹⁵ Kempitaka tzimavetaka osheki kovavetainchari iriyotayemimi eerokaite, iro kantacha te niyote tzimavetakarika kovavetainchane irakameethatemi iroshiyaari ashitamiri. Irootakera noshiyakaaventakeri naaka, kempivaitaka iriimi Jesucristo matakaakenarone noshiyakotyaaari ashitamiri, nokinkithatakaapaakemirroranki Kameethari

Ñaantsi.*

¹⁶ Irootakera nosankinatantamirori iroka: Pinkempitakotaiyaanaro naaka.

¹⁷ Irootakera notyaantantakamiriri iroñaaka Timoteo, tsika itzimi nokempitakaantziri eejatzi iriimi netakotane notomi, iriitake kyaaryooventakeri Avinkatharite. Iriitakera kinkishiretakaapaimirone tsika ikantakaakana Cristo, tsika nokanta niyotaayetairi kempisantzinkariite tsikarikapayeeni isaikayetzi.

¹⁸ Tzimayetatsi pikarataiyirini janta ñaaperovaitachari, ikovaiyini pinkempisanteri irirori. Iñaajaantzi eerora napiitairo nareetaiyaami.

¹⁹ Iro kantacha thaankipaitera nompiyitapaakya, iriirika Pava kovaintsineri. Ari onkantya noñaantyaarori omaperorika jaavyaashirevaitanetzi ikaratzi ñaaperovaitainchari janta. Aamaashitya iñaavaiminthavaitashitaka.

²⁰ Tema ikaratzi ipinkathariperoventairi Pava, iriitakera oñaakanterone jaavyaashirevaitanetzi. Tera iriñaavaiminthavaitashitya.

²¹ ¿Arima onimotakemi nareetyaami novasankitaavaitapaakemi? Aña iro pinkovataike noneshinonkayetapaakemi, eero noshintsiventavaitapaakemi.

5

*Jiyakoventayeetziri antayetzirori ka-
maaroyetatsiri*

* **4:15** Kantakotachari jaka “osheki,” ikaratzi 10,000.

¹ Tema nokemake tzimatsi janta aparoni pikaratziri, jimayempivaitapiintake. Jimatataikero jantajaantakerori kaariperokitatsiri kaari ikemakoyeetzi kempityaarone irantayetero kaari kempisantatsine. Tema ipaantavaitaro irinirothori, iinatari iriri.

² ¿Opaitama piñaaperoвайeytantari itzimataitzira pikaratziri janta matakero iroka? Tetya povashiretakovaityaari piñaakeri jantakero. Aña iro arivetacha pomishitovakaanterimi irika shirampari.

³ Okantavetaka te nosaikimotemi pinampiki, iro kantacha nokinkishiretakotapiintakami kempivaitaka arimi ankaratemi asaike janta. Irootakera pinkempitakaanantyaarori iroñaaka arimi ankarate janta, niyakoventakeri irika shiramparika.

⁴ Ontzimatyeeera papatotaiya, pimpairyeeeri Avinkatharite Jesús, pinkempitakaanteromi aririkami nonkaratajaantemimi janta. Pimaterora iroñaaka okaratzi ikantakemiri Avinkatharite,

⁵ pomishitoveri shiramparika, irovasankitaavaiteriita Satanás. Aamaashitya aritake onkantai iravisakoshiretai apaata impiyeerika Avinkatharite Jesús.

⁶ Tera apantaro pasagaaventavaitya. ¿Tema piyotero okaratzi ikantayeetakeri: “Kapicheeni onavetaka shineyakairori tanta, iro kantacha os hineyakairo maaroni tantapatha?”

⁷ Pinkempitakaanairo eeroaka posokatyeeromi shineyapathatakairori tanta, posheyetairo kameetha. Irootakera pimayeteri, pomishitoveri

matapiintakerori kamaaroyetatsiri, ari onkantya eero jantetaantaro. Aña ontzimatye pinkempitaiyaaro tanta kaari shineyatsine, jovapiintaitari joimoshirenkaitzirora kitaite “Anankoryaantsi.” Tema ikamimentayetakai Cristo joshiyakaaventari oisha jovayeetari joimoshirenkayeetzirora Anankoryaantsi.

⁸ Iroora amayetantaiyaarori okaratzi joshiyakaaventayeetakeri. Ontzimatyeera ovashaantayetairo kamaaroyetatsiri, kaariperoyetatsiri, oshiyakaaventakari shineyakairori tanta. Aña ontzimatye ankameethashiretai, añaavaiyetairo kyaaryootatsiri, oshiyakaaventakari tanta kaari shineyatsine.

⁹ Aritake nosankinatztakami pairani, nokantakemi: “Eerora paapatziyaminthatari ikaratzi matapiintakerori kamaaroyetatsiri.”

¹⁰ Nokantayetakemirora iroka, tera iri nonkantakote ikaratzi kaari kempisantayetatsine, antayetzirori kamaaroyetatsiri, kisakovaitaneri, amatavitani, ñaapinkathatashivaitariri oshiyakaaronsi. Iriimi nonkantakoyetemi, eerotya okantaajataimi pisaikayetaimi kipatsikika.

¹¹ Iriira nokantakotzi ikaratzi paitashiminthavaitachari “Iyekiite.” Iriiyetakera eero paapatziyaminthayetaari, iriirika matapiintakerone kamaaroyetatsiri, kisakovaitaneri, iñaapinkathatashivaitakari oshiyakaaronsi, ikaviyantavaitake, ishinkivaitapiinta, jamatavitantapiintake. Tera aritaajate payootayetairi irikaite.

¹² Tema te irovayetai aakaite iyakoventayetairi

ikaratzi kaari kempisantayetaatsine. Aña iroora aritatsi iyakoventayetairi kempisantayetatsiri akaratapiintairi, irantayeterorika kaariperotatsiri.

¹³ Irootakera pookantyaariri irika shirampari matapiintakerori iroka kaariperori. Irooma Pava iriira amenakoyetairine ikaratzi kaari kempisantayetatsine.

6

Te arite iramenakotairo amaimanetavakaane kaari kempisantatsine

¹ Aririka pimaimanetavakaiya pikaratzi pikempisantzinkaritzu janta, te arite piyaate iramenakotemiro jevayetatsiri nampitsiki, kaari kempisantzinkaritatsine. Aña iro aritatsi piyaatashitavakaiya pikarataiyini itasorentsishiretakaitaimi.

² ¿Tema piyotaiyeni eerokayetake amenakoyetairine apaata maaroni osavisatziite? ¿Eeroma pimatziro povetsikayetero pomerentsitzimoyetamiri kapicheeni eerokaite?

³ Tema aakatataike amenakoyetairine eejatzi maninkariite. ¿Eeroma okantzi amenakotantero okaratzi añaakotantayetziri iroñaaka?

⁴ ¿Opaitama pishinetantariri iramenakoyetaimi atziriite kaari pikaratapiintziri papatoventyaari Pava?

⁵ Aña ontzimatyeeemi pimpashiventakotyaaro iroka. ¿Tekatsima iyotaneri pikarataiyini, ovet-sikemironeri?

⁶ Aña jiroka pikantapiintaiyaka, piyaatashiyetakeri jevari kaari kempisantatsine,

pikovakotakeri irovetsikayetemi ro pimaimane-tavakaa, okantavetaka pikantavakaiyavetaa “iyekiite.”

⁷ Iroora oñaakantzirori eenirotatsi pikenashiv-aiyeta, piyakuventavaitakeri pikarataiyini janta. ¿Opaitama kaari pamavetantaajataro inkaviyavaitaitemi, iramatavivaitaitemi?

⁸ Iroora pimayerimi iroka. Aña eerokatajaan-taiyakenira kantzimoneentavakaacha, pamatavita-vakaiyakani okantavetaka pikantavakaiyaveta “iyekiite.”

⁹ ¿Tema piyotaiyeni, eerora iñaayetairo apaata impinkathariventairi Pava ikaratzi kaariperoyetatsiri? Paamaventaiyaara, otzimikari pikenakaashitane. Arira ikantayetari ikaratzi antapiintayetzirori kamaaroyetatsiri, ñaapinkathayetakeriri oshiyakaaronsi, mayempiri-ite, paantavakaayetachari ishiramparinkakiini,

¹⁰ koshintzipayeeni, kisakovaitaneri, shinkiryaaantzi, kaviyantaneri, amatavitaneri. Eerora iñaayetairo impinkathariventairi Pava irikaite.

¹¹ Pairani, ari pikantayevetakari tsikarika pikaratzi eerokaite. Irooma iroñaaka okempivaitakaro inkivayeetaimi, itasorentsishire-takaitaimi, jovatampatzikashireyeetaimi, tema pipairyapiintairi Avinkatharite Jesucristo. Iriitakera Tasorentsinkantsi kantakaayetaamiri.

Piñaapinkathatantaiyaari Pava, tsikarika opaiyeta pantayetairi

¹² Tzimatsi kantayetatsiri: “Ishineyeetanaro nantayetero tsikarika ompaiyetya.” Iro kantacha

tera apantaro maaroni irantayeetero. Aritake okantaveta, ishineyeetairo antayetero tsikarika ompaiyetya. Iro kantacha tera ankovataitero atzirintantayetai ompaiyetyaarika ishineyeetairi.

¹³ Tzimatsi kantayetatsiri eejatzi: “Iroora otzimantari ovaritentsi onimoneentatziitantiiri amotziki. Iroora otzimantari amotzi, ankematzi-itantyaarori ovaritentsi.” Ari okantavetari, iro kantacha Pava irapiteroryaayetairo iroka, irap-erotairo. Irootakera eero pikantavaitashitanta eeroka: “Iroora otzimantari avatha añaathatavakaantyaari.” Tera ari onkantyaari. Aña iro otzimantari avatha añaapinkathatantaiyaari Avinkatharite. Iroora itzimantari Avinkatharite animotakaantayetaiyaari avathaka.

¹⁴ Tema Pava, eero japerotajaantairo avathaka, aña ari iroviriintayetai, iroñaakantayetairo ish-intsinka, ankempitaiyaari tsikara ikantaa ipiriin-taaranki irirori Avinkatharite.

¹⁵ ¿Tema piyotaiyeni iri Cristo ashiyetaaro pivathaka? ¿Kantatsima aapithayetairi jashiyetaari irirori, ashinevaitairo avatha amayempivaitantyaaro? ¡Tera ari onkantya!

¹⁶ ¿Tema piyotaiyeni ikaratzi mayempivaitatsiri, kempitavaitanaka irovithaanakyaaromi iroka, aparoni ikantanaa ivathaki? Iro okantziri josankinayeetakeri:

Aparonira inkantayetaiya ivathaki
jaavakaanaara.

¹⁷ Iriima itzimi karatanairiri Avinkatharite, jovithaashiretanaatyaarira, kempitavaitaka aparoni ikantakaanaari.

¹⁸ Ontzimatye pishishiyapithatero

ñaathataantsitatsiri. Okarayetzira kantashiv-
 aiyetachari kaariperori jantayeetziri, kaarira
 atziri ovashinonkaajaantachaneri irirori,
 aña pashinera atziri jovashinonkaavaitakeri.
 Irooma iro irantake ñaathataantsiyetatsiri, iriira
 ovashinonkaavaitajaantaincha apaniro ivathaki.
¹⁹ ¿Tema piyotaiyeni iroora pivatha oshiyakarori
 pankotsi isaikantari Tasorentsinkantsi?
 Iriira Pava omperayetamiri. Tera eeroka
 añaashivaitachane apaniro,
²⁰ aña iri Pava pinakoventaperotaimiri onantaari
 jashiyetaami. Irootakera piñaapinkathatantaiyaariri
 Pava, tsikarika opaiyeta pantayetairi, okaratzi
 pikinkishiretari eejatzi.

7

Imaimanetavakaiya aavakaachari

¹ Iroñaaka nakemiro okaratzi posampitanari
 posankinareki: Iroora arivetacha eero jiiinanta
 aparoni shirampari.

² Iro kantacha, ontzimatye piinantayetaiya, pi-
 mayempitzikari. Ari onkempitayetaiyaari eejatzi
 tsinaneete, ontzimatye oimentayetaiya.

³ Arira aritziri piñaavakaayetapiintaiya
 paavakaayetara.

⁴ Okaratzi jiiinataitari, tera apaniro ashitaaro
 ovatha, aña irijatzi ashitaaro oimetari. Ari
 okempitari eejatzi, ikaratzi jiiimetaitari, tera
 apaniro jashitaaro ivatha, aña irojatzi ashitaaro
 iinatakari.

⁵ Irootakera, te aritanta poshitaaventyaaro
 piñaavakaapiintayetaiya paavakaayetara. Iro kan-
 tacha, kantatsiya pinkinkithavaitakaavakaiya

onkantya pintziventapaitetantyaarori
 piñaañaatane. Impoña petanaiyaaro
 piñaavakaayetanaiya, ari onkantya eero jam-
 potantami Satanás, tera piñaakotanetajaantyaara
 eerokaite.

⁶ Irooyetakera iroka noshinetantziri, iro
 kantacha tera noshintsiventantatye maaroiteni
 imonkarayetairo irokapayeeni.

⁷ Aña nonkovataavetya naaka maaroiteni
 shirampariite inkempitakotaiyaanaromi
 tsika nokanta naaka. Iro kantacha eerora
 omata iroka. Tema Pava jinashitakaro
 itasonkaventayetakai maaroni aakaite. Ari
 ikanta Pava itasonkaventantakari tsikarika
 ikaratzi kaari otzimayetanta itsipatari, iriima
 pashinepayeeni ontzimayete itsipatari.

⁸ Ikaratzi kaari aavakaachaneriita, nokantziri:
 Iro aritatsi pisaikashivaitaiya eero otzimi pitsi-
 patari, nokempitara naaka. Irojatzira nokan-
 tayetzitariri ikaratzi kamayetatsiri itsipari.

⁹ Irooma terika pimatero piñaakotanetya,
 ontzimatye pintsipatayetaiya. Tema iro aritatsi
 pintsipataiya, ari onkantya eero piñaantaro
 ayimavaitemi.

¹⁰ Okaratzi jiiinataitakari, aavakainchari,
 nokantziro: Te arite pookavakaayetaiya.
 Tera naaka kanterone iroka, aña iriitakera
 Avinkatharite.

¹¹ Aririka pookavakaiya, iro aritatsi
 pisaikashivaitya apaniro eero pitsipataa. Irooma
 eerorika, kantatsi pimpiyashitairi piimejanori.
 Eerokaite jiiimetaitari, te arite pookayetero
 piinatakari.

12 Nokantayetziri pashineete: Iyekiite, tzimatsirika piinatari kaari kempisantatsine, ontzimatye poisokerotyaaro, aapatziyako-takamirrorika iroori. Ari nokantziri naaka, iro kantacha tera iri Avinkatharite shintsiventajaantemirone.

13 Ari okempitzitari, aparoni tsinane oimetariri kaari kempisantatsine, ontzimatye oisokerotyaari irirori, jaapatziyakotakarorika.

14 Tema okantavetaka te inkempisantzinkarite oime, itasorentsishiretakaitairi irirori, iroora kantakaantakerori iinaka. Ari ikempitzitari, aparoni shirampari kempisantaneri, iinantarori kaari kempisantatsine, itasorentsishiretakaitairo iroori, iriira kantakaantakerori oimeka. Irooma aririka irookavakaakya, kempitakara eero javisakoshireyetai irovaiyane. Irooma itsipataavakaara, intasorentsishiretakaayetairi eejatzi irovaiyane.

15 Iro kantamaitacha, inkoverika irookavakaiya, kaari kempisantatsine, kantatsi irimatero. Tekatsimaita shintsiventerine eero jookavakaa, akantayetairi “Iyekiite,” eejatzi akantayetairi “Chookiite,” aayetziriri kaari kempisantatsine. Irooma kantatsirika aapatziyavakaiya kameethaini, iroora ikoviri Pava.

16 Eeroka jiinataitakari, tera piyotero, kempitaka eerokatakera kantakaanterone iravisakoshiretantaiyaari piime. Eeroka jiimetaitakari, tera piyotero, kempitaka eerokatakera kantakaanterone avisakoshiretantaiyaari piina.

17 Ari okantari. Tsikara akantayeta asaikayetzi,

eerora athavaavaitaro ovashiñeero tsika akantapiinta. Iroora ikovakairi Avinkatharite, tema ari akantayetzitari ikaimashireyetantairi Pava. Irootake nokantantapiintakeri naaka iran-tayeetero nareetayetarira kempisantzinkariite tsikarika japatotaiyani.

¹⁸ Thame oshiyakaaventavakero, aparoni shi-rampari itzimi totameshitainchari, irashi irovaty-eerora tsika ikantaka. Terika intomeshitaanitya jetantanakarori ikempisantantaari, tekatsi ompaitya intomeshitaanitantaiyaari iroñaaka.

¹⁹ Tekatsira ompaitya aakarika totameshitaaaniri, terika antomeshitaanitya. Iro kovajanotachari antayetairo ikantairi Pava amayetairo.

²⁰ Arira ankantayetaiyaari maaroitani, eerora athavaavaitaro ovashiñeero tsikarika akantayeta ovakera ikaimashireyetantairi Pava.

²¹ Ari okempitari eejatzi. Eerokarika omperanataari ikaimashireyetantakamiri Pava, eero okantzimoshirevaitami. Irooma aririka irothataakaapaintyaaro omperatamiri pishitovai, pimatero.

²² Ikarayetzi omperavaitaari ikaimashireyetairi Avinkatharite, ontzimatye inkinkishiretya isaikakaashivaitaarira. Ikarayetzi kaari jomperanayeetari ikaimashiretantaariri, okempivaitaarora iroñaaka iromperatanemi irinaatye Cristo.

²³ Tema Pava pinakoventaperotaimi onantari jashiyetaami, iro aritatsi eero pikempitakotaari iroñaaka omperanataari, ishintsiventavaitaitziri irimonkaratero ikovakaashitariri pashine atziri.

24 Iyekiite, ontzimatye maaroiteni eerora athavaavaitaro tsikara akantayetara ikaimashiretantairi Pava okanta atsi-pashireyetantaariri.

25 Iroñaaka nakayeteri ikaratzi osampitakoventzirori evankaroite. Tera ontzime ikantakaantairi Avinkatharite okantakota iroka, iro kantacha nonkantemi naaka okaratzi nokinkishiretakotarori. Iriira Avinkatharite neshinonkataanari okanta paventaayetantaanari naaka.

26 Jiroka okaratzi nokinkishiretakotarori: Tema asaikimopaiteyetziiroora iroñaaka tsika jashinonkaavaiyetaita, iro aritatsi pashi povayetairo tsika pikantayetara pisaikayetzira iroñaaka.

27 Thame oshiyakaaventavakero, otzimirika eeroka piina, te aritzi pintsiparyeeyaaro. Terika ontzime piina, eero pikokovatzi pintsipatya.

28 Irooma aririka pintsipatakya, tera pantero kaariperori. Ari okempitzitari aririka ontsipatya evankaro otzimi ikampitantaitakeri aantyaariri shirampari, tera antero kaariperori. Iro kantacha ikaratzi aavakaayetachari, aritake iriñaayetake pomerentsitzimotyaaarine. Intaanira nokantashitami naaka onkantya eero piñaantayetaro pomerentsitzimovaiyetyaamiri eerokaite.

29 Iyekiite, kempitaka irootaintsi omonkara-paitetya. Ari etanakyaaro iroñaaka, ikaratzi tzimayetatsiri inaite, ontzimatye inkempitakaan-tairo terikami ontzimayete.

30 Ikarayetzi iravaiyetchari, ontzimatye inkempitakaan-tairo tekatsi ompaitya iravai-

tantyaari. Ikaratzi kimoshirevaiyetatsiri, ontzimatye inkempitakaantayetairo tekatsi ompaitya inkimoshirevaitantyaari. Ikarayetzi amanantayetatsiri opaiyetarika, ontzimatye inkempitakaantairo te iriimi ashiyetyaarone.

³¹ Itzimirika otzimimoyetziri opaiyetarika jaka, ontzimatye inkempitakaantairo, te apantaperotajaantyaaro. Tema irootzimatake ompeyashivaiyetaiya okaratzi tzimayetatsiri kipatsiki, okaratzi antapiintayevetakari.

³² Irootakera nokovakoyetaimiri eerokaite eero pikinkishiretakovaitantaro maaroni iroka. Ikaratzi kaari tsipayetachane, inkamaityaaro irantanairo ikoviri Avinkatharite, tsika onkantya irinimotakaantyaariri.

³³ Iriima ikaratzi aavakainchari, ontzimatye irinimotakaayetairo itsipatari, ontzimatye inkinkishiretakotapiintairo tzimayetatsiri jaka kipatsiki.

³⁴ Ñaakero, apitera onkantya iroshiretakotapiintaiyaari. Ari okempitzitari eejatzi tsinane kaari tsipatachane, eejatzi evankaro, kantatsi onkamaityaaro ikoviri Avinkatharite, tsikarika opaiyetari antayetziri eejatzi okaratzi okinkishireyetari. Irooma okaratzi tsipayetainchari, ontzimatye onimotakairi oime, onkinkishiretakotairo eejatzi tzimayetatsiri jaka kipatsiki.

³⁵ Tera noshintsiventatyeeemi nokantantayetamirori iroka. Aña iro aritatsi nonkantayetemiro onkantya nominthatakantayetyaamiri pantayetairo onkarate kameethatz-

imotemine, ari onkantya pinkamaiperotan-taiyaariri Avinkatharite.

³⁶ Tzimatsirika ashityaarone irevankarote antarokitaintsiri, iriñaakerorika aritatsi ontsipatya, kantatsi omatero, te onkaariperote. Aavakaavaitya.*

³⁷ Iriima ashitarori evankaro, kaari kovatsine ontsipatya, kameethatake eejatzi okaratzi jantakeri, tema iro ikovakeri iranteri irirori.

³⁸ Ari okantari. Aririka aavakaakya irevankarote, jantakero kameethari irika. Irooma eerorika itsipatakaaro, jantajaantakerora kameethatajaantatsiri.

³⁹ Aparoni iinaitari, okovaperotatya ontsipatapiintyaari oime eenirora aavakaa. Irooma aririka inkamimotakero, osaikashivaitaara iroori, kantatsi agai pashine oime, iro kantacha ontzimatyee inkempisantzinkarite eejatzi irirori.

⁴⁰ Iro kantacha tzimatsi nokinkishiretari naaka, arira onkimoshireperoteri iroka osaikashivaitaiya, eerorika agai pashine. Kempitakara Itasorenka Pava ñaavaitakaanarori iroka.

8

Ovaritentsi jashitakaitariri oshiyakaarontsi

¹ Iroñaaka nakayeteri osampitakoventzirori ovaritentsi jashitakaayeetariri oshiyakaarontsi. Tzimatsi opaiyeta ayotakotayetzirori irokapayeeni, kaari jiyotayetzi pashine

* **7:36** Kantakotachari jaka “ashitarori irevankarote,” irijatzira kantakotachari kampilantakerori iinanyaaaro evankaroka.

kempisantzinkariite, arira onkantakemi asagaaventzimotyaari. Eerora amatziro iroka, aña iro aritatsi etakoyetaiyaari irikaite, ankoko-vayetairo antharomentashiretakaantyaariri.

² Arira okanta itzimayetantari asagaaventavaitachari, kantatsiri: “Naaka iyoperotaneri.” Iro kantacha tekeraatara iriyotanetya ikaratzi kantayetatsiri.

³ Iriima Pava jiyoyetziri irirori ikaratzi etakotaariri.

⁴ Nakavakeri iroñaaka osampitakoventzirori ovaritensi jashitakaayeetariri oshiyakaaronsi. Tema ayotaiyini aakaite ipaitarika ikantayeetziri oshiyakaaronsi, te ontzimimotaajateri irañaantare. Tera intzimayete pashine pavatatsine, aña apatziro ikanta Pavajanori.

⁵ Niyotzi tzimayetatsi jaka kipatsiki oshiyakaaronsi ivavanetashiitakari, eejatzi ikaratzi tzimayetatsiri inkiteki ivavanetashivaitaitakari. Iriiyetakera ipaitashivaitapiintakari, ikantaitzi: “pava,” pashine ikantaitzi “novinkatharite.”

⁶ Irooma aakaite, aparoni ikanta apaitziri “Pava.” Iriitake ashitairi, itzimi ovetsikayetakero maaroni. Iriira kantakaarori atzimayetantari. Ari okempitari eejatzi, aparonira apaitziri “Novinkatharite.” Iriitakera Jesucristo, itzimi jovetsikakaayeetakeri maaroni. Iriira kantakaarori okanta añaantayetaari.

⁷ Iro kantacha tzimatsi osheki kaari iyotakoterone iroka. Irootake itzimayetantari ametapiintakarori jashitakaari ovaritensi oshiyakaaronsi, irovimaityaarooya ovaritentsika.

Irikaite atziriite, ikaratzi matapiintavetakarori, okantavetaa ikempisantayetai, eentashirera ikantayetaka iroñaaka. Aririka irovayetaiyaaro ovaritentsika onkempitzimotyaari jantakero kaariperori.

⁸ Iro kantacha tera iro ovayetari matakairone irakameethatantairi Pava. Tema ontzimerika ovaritentsi apinkapiintane, te antero kaariperori. Aririka antzivaivetakyaaromi iroka, tera ovameethashiretai eejatzi.

⁹ Iro kantacha ontzimatye paamaventayetya, potzikashirevaitzirikari eentashireriite, pinkantayete: “Nosaikashivaita naaka, kantatsi novayetyaari ipaiyetarika.”

¹⁰ Pinkinkishiretakotero opaita avisatsineri irokityaami irikaite eentashiretaneri. Okempitayta iriñeemi povavaitya janta jashitakaayeetari ovaritentsi oshiyakaarontsi. Okantavetaka pikantapiintayevetaka eerokaite: “Niyotzi naaka, te ontzimajaante irañantare irika oshiyakaarontsi,” aamaashityaara kantatsi irimatanakero iroyaari irirori.

¹¹ Arira onkantya irika eentashireri, irantantanakyaarori irirori kaariperotzimotziriri. Eerokatakera kantakaashitakyaarone. ¿Tema pipaitayevetaari “Iyekiite?” ¿Tema ikamimentayetairi irirori Cristo?

¹² Arira pikenakaakerori eeroka okanta pikaariperotakaantakariri irikaite. Povatsiperotakerira, peentashireperotakaakeri. Aña pikaariperotzimomaitakari eejatzi eeroka Cristo.

¹³ Irootakera eeromi novantapiintataitaarimi naaka vathatsi, ari onkantya eero noitzip-

inaashiretantari ikaratzi nopaiyetairi “Iyekiite.”

9

Irimonkarayeeteneriri Otyaantajanoriite

¹ ¿Eeroma okantzi naaka nosaikashivaitya? ¿Kaarima naaka Otyaantajanori ñaajaantakeriri Jesús, Avinkatharite? ¿Kaarima naaka kempisantakaajaantaimiriri Avinkatharite?

² Kempitaka tzimayetatsi pashine kaari iyotenane naakara Otyaantajanori. Irooma eerokaite piyotaiyini, tema eerokayetake ikempisantakaayetai Avinkatharite nokinkithatakoyetaimirira, iroora oñaakantzirori naakatakera Otyaantajanori.

³ Jiroka nonkanteriri ikaratzi ñaaventavaitanari:

⁴ ¿Tema aritzi intziyeetena naakaite?

⁵ ¿Eeroma aritzi naaka ontzime notsipatari, kempisantatsiri eejatzi? Aririka ontzime, ¿eeroma aritzi nontsipatanakyaaro janta pisaikaiyini eerokaite? Iroora jimatapiintakeri pashine Otyaantajanoriite, iro jimatapiintzitari ikaratzi jirentzitari Avinkatharite, eejatzi Cefas.*

⁶ Piyotaiyini eerokaite eekero nantavaitatzi naaka, onkantya naantyaari nañaantyaari, irojatzi jantziri Bernabé. ¿Intaanima nokantakaayetakaro naakaite te ishineyeetenaro novashaantero nantavaire nonkinkithatakantaantyaari?

⁷ Pinkinkishiretakoteri tsika ikanta ovayiri tzimatsiri ijevare. ¿Aritatsima impinateri ijevare

* **9:5** Ikantayeetziri jaka “Cefas,” iriitakera Pedro.

impantyaariri irovarite? Ari ikempitzitari pankivaitatsiri, ¿Eeroma aritzi irovaiyaaro ivankire? Eejatzi ikempitzitari piravaitachari, ¿eeroma aritzi iranintaiyaari ipira?†

⁸ ¿Pikinkishiretama eerokaite okaratzi nokantayetakemiri iroora jametashimatsitaiyarini atziriite? Aña irojatzira oñaaventakotzitaitakari Ikantakaantaitane.

⁹ Tema josankinatzitakaranki Moisés-ni, kantatsiri:

Aririka pantavaitakairi aparoni piratsi, te arite intasheneentavaite.

¿Pikinkishiretama intaanira piratsi joshiretakotaka Pava ikantantakari?

¹⁰ ¡Tera! Aña aakayetataike joshiyakaaventaitakeri. Irojatzira joshiyakaaventzityeetakairi ikan-taitake:

Tzimatsirika pankivaitaneri, tzimatsirika otekakivaitaneri, iro jimatantarori iroka onkantya irovantaiyaarori.

¹¹ Ari okempitzitari, tema naakaite aventaashiretakaayetaamiri, ¿Eeroma aritzi pimpayetaina nañaantyaari?

¹² Iroora pantapiintakeneriri pashinepayeeni janta. ¿Eeroma aritzi pimatataitenaro naakaite? Iro kantacha, tera noshintsiventapiintemi nonkantemiro iroka. Aña amave nokantaiyakero. Tema te nonkovaiyeni nomanonkemi eerokaite petanakarora pikempisantairora Kameethari Ñaantsi noñaaventayetaimirira Cristo.

† **9:7** Kantakotachari jaka “ipira,” iriira cabra-payeeni, tsika itzimi jirayeetapiintziri ichochone.

13 ¿Tema piyotaiyeni jovapiintaro omperatasorentsitaari tzimakaantatsiri okaratzi jashitakaitarori tasorentsipankoki? ¿Tema piyotaiyeni ikaratzi piratsi jashitakaitariri Pava pomepirinimentotsiki, oshinetaantsitzi irovayetyaari omperatasorentsitaari?

14 Arira okempitzitari eejatzi okaratzi ikan-takaantanari Avinkatharite nokinkithayetairora Kameethari Ñaantsi, ontzimatyete impinayeetaina nantantyaarori.

15 Tera noshintsiventemi pairani nosaikimotantakamiri pimayetenaro. Tera noshintsiventemi eejatzi iroñaaka okaratzi nosankinatantamiri. Aña iro nokovataike nonkamemi naaka, tekera intzimanakeeta impaitya kantatsineri: “Tera kyaaryoo onatyete okaratzi jasagaaventavaitakari Pablo.”

16 Tera nasagaaventavaityaaro naaka nokinkithatakaayetaimiro Kameethari Ñaantsi. Aña kempivaitakara iriira Pava shintsiventanari nantairo, okantavetaka te naaka minthatashivaityaarone. Eerorika nomatairo iroka. ¡lkantamacheetana naaka!

17 Naakami kovashivaitakyaarone nomatero, ari nonkovatakeromi impinayeetena. Aña Pava ovataikenari nomayetairo iroka.

18 Arira okantaka, tekatsira ompaitya noy-aaventantyaari pimpinayetaina eerokaite. Tema nokempitakaantaro iroomi impinayeetenarimi okaratzi noñeero nokimoshiretai. Tema iroora nokimoshiretantaari iroñaaka tera nonkovokotaimiro okaratzi nokinkithatakaayetaimiro Kameethari Ñaantsi.

19 Arira nokenakairo nosaikashivaitantaari, tekatsi impaitya shintsiventavaitenari ipinatanara. Iro kantacha naakatajaantake kempitakaantacha onampitaari. Tema ari onkantya navisakoshiretakaantaiyaari osheki atziri.

20 Arira nokantzitaro eejatzi nontsipatyaaririka nosheninkapayeeni judío, nomatzitarora okaratzi jameyetari iriroriite, ari onkantya iravisakoshireyetantaiyaari. Irojatzira nomatzitari nonkempiyaari pankiventarori Ikantakaantaitane, nomonkaratziro naaka eejatzi, okantavetaka niyovetaka tekatsi shintsiventenane nompankiventyaaro, tema ari onkantya iravisakoshireyetantaiyaari.

21 Ari okantzitari, aririka nonkarateri kaari kemakotaajaterone Ikantakaantaitane, nokempitakotari iriroriite, ari onkantya iravisakoshireyetantaiyaari. Iro kantacha tera nompiyathatajaantyaari Pava, tema ontzimatyé nomonkarayero ikantanari Cristo nantero.

22 Ari okempitzitari, aririka nonkarateri eentashirevaitaneri, nokempitakotari jantayetziri iriroriite, ari onkantya iravisakoshireyetantaiyaari. Ari nokempitayetziriri maaroiteni nashiyetachari atziriite, ari onkantya iravisakoshireyetantaiyaari tsikarika inkarate iriroriite.

23 Iro nomayetantaro maaroni iroka onkantya nonkinkithatakaantantyaarori Kameethari Ñaantsi, ari onkantya nonkarayetantaiyaari eejatzi naaka, itasonkaventayeetanara.

24 ¿Tema pinkinkishiretero tsika ikanta

monkatziyavakaachari ishiyeeyani onkantya iriñeetantyaariri intzime etyaarone irareetya? Aparonira inkantya etyaarone irareetya, iriitakera impinayeeteri. Arira pinkempitayetaiyaari eerokaite.

²⁵ Ikaratzi ñaantapiintakarori onkantya irimonkatziyavakaantyaari, ontzimatyeeera inkempoyaaavainetya, iriñaashivaityaaro intzitayetyaro okaratzi ineveyetari. Iroora jimatantayetarori iroka onkantya impinayeetantyaariri, iramathaiyeetantaityaari shivithatapo. Iro kantamaitacha sampiyanetatsi iroka. Irooma aakaite, okaratzi oshiyakaaventachari impinayeetairi, eerora othonkaneta.

²⁶ Irootakera noshiyakaaventantapiintarori naaka okempivaitaro noshiyatyeemi, te nontempaavaitya. Nokempitakaantaro noñaashintsivaityaaromi nonkaposante, te nonkaposashivaityaaro tampyeenka.

²⁷ Okaratzi noñaashivaitakaro notziventavaitaka, nokempitakaantavaitakero novatha nomperatayeeyaromi. Irootakera nomatantakarori, ari onkantya eero ikempitakaantyeetantaanari joyiishitayeetziri, eero amenaashivaitanta nokinkithatakaantapiintakera.

10

*Ikaminaaventaitziro
iñaapinkathatashiyeetari*

okaratzi

¹ Iyekiite, eero apeyakotaro tsika okanta iñaayetakeri avaisatziite. Iro ipampithatake aparoni menkori janta tsika te inampiitaro.

Jimontyaayetakarō inkaare, joviryaaataita-paintakeneri.

² Arira joñaaakantakero javentaashiretakari Moisés-ni, ipampithatakero menkori, jimontyaakaro inkaare.*

³ Jovaiyakaroni eejatzi avaisatziite okaratzi itasonkaventayeetakeri.

⁴ Jimiretaiyakaroni jiñaa itasonkaventayee-takeri oshitovaatzimotakeri shirantaaki. Tema iriitajaantakera Cristo tsipashireyetakariri, iri oñaakakeriri jiñaa shirantaaki. Aña iri Cristo kempivaitakarori iroka shirantaa.

⁵ Iro kantacha, tzimatsi osheki iriroriite kaari irinimote Pava, irootakera ikamakaantanta-yetakariri tsika te inampiitaro.

⁶ Okaratzi avisaintsiri, tzimatsira oshiyakaaventakairi, ari onkantya eero akempitantari iriroriite, anevetyaaro antero kaariperori.

⁷ Iroora eero aritanta aakaite ankempiyaari pashineete itharomentavaita iñaapinkathatashivaitari oshiyakaaronsi. Tema irootake jimayetakeri avaisatziite pairani, jiroka ikinkithatakiyeetakeriri:

Ithointaiyakani atziri, jovavaitaiyani,
jiravaitaiyini.

Ari ikatziyeeyanakani itharomentashiv-

* **10:2** Iroora jimayetakeri kempitakarori oviinkaataantsi iroñaaka, tema aririka iroviinkaatayeetya, joñaakantairo tzimatsi javentaashiretanaari.

aitaiyanakani.†

8 Ari okempitari eejatzi, te arite antayetero ka-maarotatsiri. Irojatzí jantayetakeri avaisatziite, irootakera iñaantayetakarori ikamakaantake aparoni kitaite 23,000 atziri.‡

9 Ari okempitzitakari eejatzi te aritzi ovatsimayeri Pava. Irojatzí jimayetakeri pairani iriroriite, irootakera jatsikayetantakariri maranke.§

10 Ari okempitzitari eejatzi te aritzi ankiñaanevaite. Irojatzira jimayetzitakari. Iroora iñaantayetakarori japerotakeri ipaiyeetziri “Aperotantaneri.”***

11 Maaroni irokapayeeni avisayetaintsiri, irootakera joshiyakaaventayeetakairi, josankinatakoyeetakero onkantya iriyotaayetantairori iroñaaka aakaite, tema asaikapaitetantatyaaro othonkimataara kipatsi.

12 Paamaventayetaiya eerokaite. Eero pikantayetzi, “Eerora nomatataitziro naaka iroka,” omapokashitakari pimatankero eejatzi eeroka.

13 Iro kantacha piñaakerorika pinevetashirevaityaaro, pinkinkishiretero tera apaniro pikantaka eeroka, aña jimatataikero

† **10:7** Okaratzi ikantakoyeetziri jaka “itharomentashivaita,” iro jantakeri pairani ivaisatziite judío-payeeni jovetsikake oshiyakaaronsi kempivaitariri iryaani vaca, iri joimoshirenkaventaiyarini, iñaapinkathavaitziri irika oshiyakaaronsi. Pamenero eejatzi “Tsika Ikantayeetziro Ñaantsipayeeni” tsika okantakota “Ikantakaantaitane.” ‡ **10:8** Pamenero eejatzi “Tsika Ikantayeetziro Ñaantsipayeeni” tsika okantakota “Balaam.” § **10:9** Pamenero eejatzi “Tsika Ikantayeetziro Ñaantsipayeeni” tsika okantakota “Moisés.”

*** **10:10** Pamenero eejatzi “Tsika Ikantayeetziro Ñaantsipayeeni” tsika okantakota “Coré.”

ikitsirinkayetakero pashine atziriite. Kinataneri jinatzi Pava, eero ishinetzimi irirori irineveshireperotakaityaamiro kaari pinkitsirinke. Aririka piñaakero pinevetashirevaitya, iriitajaantakera Pava oñaakemirone tsika pinkantya pinkitsirinkantyaarori, onkempivaitanakyaaro pishiyapithatatyeeromi.

¹⁴ Netakotaneete, irootakera pinkempitakaantantyaarori pishiyapithatatyeeromi, piñaayeteririka pashineete iroimoshirenkero iñaapinkathavaitziri oshiyakaaronsi.

¹⁵ Iroñaaka tzimatsi nonkantayetemiri, nonkempitakaantatyeeemi iyotaneri pinatyeeemi nonkantemirora. Pinkinkishiretakoyeterora.

¹⁶ Tema apatotapiintaiyanira iravaitaiyini, akinkithashiretakotziro iñaañaaventakeriranki Cristo, imiretaiyakarini iriyotaaneete, ¿Kaarima iroka ovithaavakaantsi, apatoyetaara oimoshirenkiri Cristo ikapathainkatzimentakai? Aririka ampetoryeero tanta, ¿Kaarima iroka ovithaavakaantsi, oimoshirenkirora ivatha Cristo, akinkishiretakotziro ikamimentayetakai?

¹⁷ Ari okanta, aririka ovayetakyaaro, intzimayevetakya osheki akarataiyini apatotaiyani, maaroni ovaiyaroni tanta jovetsikayeetakeri apatharoini. Ari akantayetaari aakaite, akempitayetaaro apapathatatsiri.

¹⁸ Ari ikempitayetari eejatzi nosheninkapayeeni Israel-mirinkaite, jovithaavakaayeta eejatzi iriroriite, itaayetairo jashitakaariri Pava janta pomepirinimentotsiki.

¹⁹ Irootakera kempitataikarori okaratzi jantapiintayetakeri pashinesatzi atziriite

ipometayetziniri ivavanevaitashitari.
 ¿Piñaajaantakema nokantatziira añaanetatsira
 ikaratzi ivavanevaitashitakari?

²⁰ ¡Tera! Iro kantzimaitacha tzimataitatsira
 peyari amamenavaitachari, iri ikempitakaantakeri
 ivavane, iriitake jashitakaantapiintayetakari
 irovarite. Aña kaarira Pava irashitakaayetya
 irovarite. Irootakera kaari nokovakaayetzimiri
 eerokaite pinkempiyayetyaari povayetaiyaaro
 okaratzi jashitakaavaitashitariri peyariite,
 povithagaarikari iriroriite.

²¹ Tera aritzi pimiretyaaro otzimi amire-
 tapiintari akinkishiretakotziri Avinkatharite,
 pimatakerorika pimiretapiintakaro okaratzi
 jashitakaayeetariri peyari. Ari okempitzitari,
 tera aritzi poyaaro otzimi ovapiintari akink-
 ishiretakotziri Avinkatharite, pimatakerorika
 povapiintakaro okaratzi jashitakaayeetariri
 peyari.

²² ¿Akovatziiima ovatsimayeri Avinkatharite?
 ¿Anayirima otzimira irirori ishintsinka?

*¿Arima notzikashirevaitantake
 iñaapinkathashireyetairi Pava?*

²³ Jiroka ikantayeetzi: “Ishineyeetanaro nan-
 tayetero tsikarika ompaiyetya.” Iro kantacha tera
 apantaro maaroni irantayeetero. Aritake okan-
 tavetaka, ishineyeetairo antayetero tsikarika om-
 paiyetya. Iro kantacha tzimayetatsira opaita an-
 tayetziri kaari minthatakaiyaarine pashinepaye-
 eeni irantayetairo kameethari.

²⁴ Tera aritzi intaani ankinkishiretakovaityaaro
 akovayetziri aakaite, aña iro aritatsi

añaashintsiventaiyaaro kameethatzimoterine
pashinepayeeni.

²⁵ Aririka pamanantzimate vathatsi,
eero posampitakoventavaitziri, pinkante:
“¿Ipoñaatyaama irika vathatsi janta ipomeyeet-
ziniri oshiyakaantsi?” Aña pamananeri, poyaari.

²⁶ Tema iri Avinkatharite, ashitari ikaratzi tzi-
mayetatsiri kipatsiki.

²⁷ Ari okempitzitari, aririka inkaimemi
payooteri kaari kempisantatsine, payooteri
pikovirika. Eero posampitakoventavaitziri
pinkante: “¿Ipoñaatyaama irika vathatsi janta
ipomeyeetziniri oshiyakaantsi?” Aña poyaari.

²⁸ Irooma tzimatsirika kamantemineri, inkant-
temi: “Irika vathatsi ipoñaatya janta ipomey-
eetziniri oshiyakaantsi,” eerora povari. Iroora
pimatantakarori iroka pikinkishiretakotanakari
kantakemiri, pikinkishiretanaka eejatzi kantatsi
irovaariperoshiretante.

²⁹ Tema nokantakemira “kantatsi
irovaariperoshiretante,” te iro nonkantakote
irovaariperoshiretemi eeroka, aña iri
nokantakotzi itzimi kamantakemiri, kantatsira
irovaariperoshireteri irirori. Kempitaka ari
posampitanakena naaka, pinkante: “¿Opaitama
nontzitantavaityaariri naaka intaanimacheeni
ikinkishiretakotana pashineka atziri?”

³⁰ Tema nopaasoonkeventziri Pava noñaayetziro
novari, ¿opaitama nonkinkishiretakotantyaarori
onkarate inkishimaitenari?”

³¹ Jiroka nakemiro: Aririka povavaiyetya,
pikinkishiretakoterora, pinkantashirete:
“Tzimatsirika ñaayetenaneri novavaitya, ¿arima

notzikashirevaitakeri irika iñaapinkathashiretairi Pava?” Arira pinkempitzityaarori pimirevaitya, eejatzi pantayetairo tsikarika opaiyetarika.

³² Ontzimatye paamaventaiya eero poitzipinashiretantari Judío-yetatsiri, kaari judío-yetatsine, ikaratzi pikaratapiintziri papatoventari Pava, maaroni.

³³ Irootakera nantziri naaka, nopankiventaro nonimotakaantayetyaari maaroni atziriite okaratzi nantayetziri. Tera intaani nantero kameethatzimotanari naaka, aña iro nantzi onkarate kameethatzimoterine pashinepayeeni, ari onkantya iravisakoshiretantaiyaari.

11

¹ Pinkempitakotaiyaanaro naaka. Iroora nomatziri naaka, nokempitakotari Cristo.

Ovashikainaro tsinaneete

² Notharomentaiyami iroñaaka, tema pikamaitakaro okaratzi nametakaakamiri, okaratzi niyotaakemiri.

³ Iro kantacha, jiroka nokoviri piyotero: Iriira Cristo ijevaritari shirampariite. Iriima shirampariite iriira ojevaritari tsinaneete. Iriima Pava iriira ijevaritari Cristo.*

⁴ Okaratzi ametapiintakari ashiramparitzika, te apashikainata aririka añañaate, aririka

* **11:3** Kantakotachari jaka “ijevaritari,” irojatzira kantakotachari “iitoitari.” Tema iroovaitake okaratzi saikantairi aitoki otzimi kinkishiretakairi, akovantayetari antayetero akovayetziri, kempitavaitaka iroomi aito jevatainemi antayetero opaiyetarika. Kantatsira ankante: “Aitotari Cristo.” Irojatziki kempitakarori aririka ankante: “Ijevatai Cristo.”

ankinkithatakaante. Aririkami ampashikainatzi-motantakyaami, ovinkatharyaakero aito.†

⁵ Irooma tsinaneete kaari pashikainatachane oñaañaatayetzira, okinkithatakaantayetzi, ovinkatharyaantakera. Okempitakovaitakaro tsinanepayeeni ameezirori oishi.

⁶ Aparoni tsinane kaari kovatsine ompashikainatya, ameeperotataiterotya oishi. Tema maaroni jiyotayeetzi pashiventaantsira onatzi, ontzimatyeeera ompashikainatya.

⁷ Iriima shirampariite eero ipashikainavaita irirori, tema ikempitakoyetari Pava, iriira Pava ovaneenkatakaariri. Irooma tsinane, iri shirampari ovaneenkatakaarori.

⁸ Tema pairani ovakera jovetsikantakarori Pava etanakarori tsinane, iroora jaake ivatha shirampari jovetsikantakarori. Irooma ovakera jovetsikantakarori Pava etanakarori shirampari, tera iro iraake ovatha tsinane.

⁹ Ari okempitzitakari, ovakera Pava jovetsikantakarori tsinane iriira jovetsikajaantakeneri shirampari, tema tekatsi intsipavaitya. Iriima shirampari, tera iro irovetsikaitene tsinane.

¹⁰ Irootakera ompashikainatantyaari tsinane onkantya oñaakantantyaarori tzimatsira oñaapinkathatane iroori, ari onkantya onimotakaantyaariri eejatzi maninkariite.

† **11:4** Kantakotachari jaka “ovinkatharyaakero aito.” Tera ayotakoperotajaantero opaita kantakotachari “aito.” Tema tzi-mayetatsi kantayetatsiri iri Cristo oshiyakaaventari “aito.” Tzimatsi pashine kantayetatsiri iroora kantakotachari “aitojanori.” Tema aririka ampashikainatya añaañaate, akempitakotakarora tsinane. Ovinkatharyaayetakera pashinepayeeni.

11 Te ontzimashitya tsinane, te intzimashitya shirampari, aña apiteroite jashitari Avinkatharite, ikovityaavakaa apitero.

12 Tema etanakarori tsinane ivatha shirampari jovetsikayeetake. Iro kantacha eejatzi, ikaratzi shiramparitaatsiri iroñaaka, iro tsinane ovaiyantayetairiri. Tema apiteroka iriira Pava kantakaarori itzimayetantari.

13 ¿Ipaitama pikinkishiretakotarori iroñaaka okaratzi nokantayetakemiri? ¿Aritatsima tsinanepayeeni oñaañaateri Pava eero opashikainata?

14 Aakaite ashiramparitzika iroñaaka, tera ametaro osanthaayetero aishi, aritake ampashiventakya.

15 Irooma tsinaneete, irootake ova-neenkatakarori. Kempivaitaka iroomi oishi oshiyanyakyaarone ovashikainaro.

16 Tzimatsirika janta kovatsiri inkisakoshiretyaaro, jiroka nonkanteriri: Irootajaantakera nametapiintakari naaka niyotaantziro. Irojatzi ikantapiintayetziri apatoventariri Pava tsikarikapayeeni janta.

*Amenaashivaitara joimoshirenkaitziro
irayootane Avinkatharite*

17 Iro kantamaitacha, tzimatsira pashine nonkantakotemiri, eerora notharomentakotamiro. Tema te onkameethatzimotena pantapiintakeri papatotaiyani. Onkaratemi kameethatzimotemine, irojatzitataikera jovasankitaaventaitakemiri.

18 Tema nokemake ikamantayeetakena pinashiyetavakaaka janta papatotapiintaiyani. Iro nonkempisanterimi,

19 tema iro avisapiintatsineri iroka. Kempitaka tzi mayetatsi kovashivaitachaneri inkantakotaiteri “Iriira iriiperori irika.”

20 Arira okempitapiintari papatotaiyani eerokaite payootavakaiyani, amenaashivaitara poimoshirenkiro apaiyetziri “Irayootane Avinkatharite.”

21 Tema povapiintakaro thaankiperoini pashitari. Tasheneenta ikantayeta pashinepayeeni. Tzimatsi pashine shinkivaiyetachari.

22 ¿Arima onkantyaari? ¿Tekatsima pipankopayeeni tsika povapiintayetyaaro pashitari, tsika piravaitapiinte? ¿Pimanintatziirima ikaratzi apatotapiintachari iñaapinkathayetzirira Pava? ¿Pithainkavaitatziirima kovityaavaitatsiri? ¿Pikinkishiretama ari nontharomentakyaamiro? Eerora.

Opoñaantanakari irayootane Avinkatharite
(Mt. 26.26-29; Mr. 14.22-25; Lc. 22.14-20)

23 Okaratzi niyotaakemiri pairani okantakota opoñaantanakari “Irayootane Avinkatharite,” iriitakera Avinkatharite iyotaakenarori. Jirokatakera: Okantaranki tsireni tekera impithokashitaityaari Avinkatharite Jesús, jaakero tanta,

24 ipaasoonkeventakero, ipetoryaakero, ipoña ikantake: “Poyaaro, novatha onatzi, tema iro kamimentemine. Irootakera pinkinkishiretanta-piintyaanari.”

²⁵ Ari ikempitaakero eejatzi ikaratakero jovaiyani, jaakotakero imiretaitari, ikantzi: “Niraane onatzi, irootakera shitovaatatsine onkantya iravisakoshiretantaiyaari osheki atziri. Irootakera pimatapiintairi aririka pimiretyaaro, aririka pinkinkishiretakotapiintena.”

²⁶ Arira povapiintaiyaaro, pimiretapiintaiyaaro eeroka, ari onkantya piyotakaantaiyaariri atziriite ikamimentayetai Avinkatharite. Irootakera pimatapiintayetairi irojatzii impiyantaiyaari Avinkatharite.

Ovaminthavaitashitakyaarone irayootane Avinkatharite

²⁷ Tzimatsirika ovaminthavaitashitakyaarone, iraminthavaitashitakyaarone, kempivaitakara iriitajaantakemi Avinkatharite inthainkavathatake, ithainkakero eejatzi iriraane.

²⁸ Aña iro aritatsi, tekera oyaaro, tekera irero, ontzimatyera ankinkishiretakotavakya kameethashiretakairika.

²⁹ Tzimatsirika ovashivaitakyaarone, irashivaitakyaarone kaari pampithashiretakoperoterone oshiyakaaventachari “ivatha,” arira irovasankitaitakeri.

³⁰ Irootakera itzimantayetari shipetavaitatsiri, mansiyavaitatsiri, tzimayetatsi makoryaayetaintsiri.

³¹ Irooma akinkishireperotanakarika tekera ovanakyaaro, eerora añaajaantziro irovasankitai Pava.

³² Iro kantacha aririka irovasankitaavaitakai, iñaantakaavaitatyeerora inkempitakaantatye aakatakemi itomijanori. Ari onkantya eero

jovasankitaaperotantai apaata, ikempitakaan-tayetairi tsikara inkantayetairi osavisatziite.

³³ Iyekiite, irootakera okovantari poyaako-tavakaayetaiya eerokaite, eero posasatekavaita aririka papatotaiyaani payootavakaiyani.

³⁴ Pitashaatziirika, povanakya pipankoki tekera piyaatanakeeta, ari onkantya eero iñaakaan-taitami papatotakya. Aririka nareetakya nonkivantemi, ari nothotyaakemiro niyotaayetemi irokapay-eeni.

12

Tasonkaventashiretaantsi

¹ Iroñaaka nonkantemiro tsika okantakota tasonkaventashiretaantsi. Iyekiite, te nonkove onkompitzimotyaami.

² Piyotaiyini eeroka, pairani tekera pinkemp-isantayetanake, tzimapiintatsi pikenakaashitane, iminhashiretakaapiintashiitami piyaatashiteri oshiyakaaronsi kaari ñaavaitaajatatsine.

³ Irootakera nonkamantantyaamirori iroka: Intzimerika janta kinkithatakaantatsine, inkantapaake “¡Kamaarivé Jesús!” kaarira Itasorenka Pava ñaavaitakairine irika. Irooma aririka inkante, “Avinkatharite inatzi Jesús,” iriira Tasorentsinkantsi ñaavaitakairiri.

⁴ Aparoni inatzi Tasorentsinkantsi, iro kantacha tzimatsi osheki tsika ikenakayiro itasonkaventayetakai onkantya amatantyaarori.

⁵ Aparoni inatzi Avinkatharite, iro kantacha tzimatsi osheki tsika ankenakayero antavaitaineri irirori.

⁶ Aparoni ikanta Pava, iro kantacha tzimatsi os-heki tsika okanta opoñaantakari jimatakaayetairo opaiyetarika.

⁷ Maaroni aakaite, tzimayetatsi opaiyeta jimatakaayetairi Tasorentsinkantsi ari onkantya aminthatakaantayetaiyaariri pashine kempisantzinkariite irantayetairo irirori kameethari. Arira ikenakairori irirori Tasorentsinkantsi joñaakanta, jimatakaayetairora opaiyetarika.

⁸ Thame oshiyakaaventavakero, tzimayetatsi itzimi itasonkaventake Tasorentsinkantsi ari okanta jiyotanetantari. Tzimatsi pashine itzimi itasonkaventake Tasorentsinkantsi ari okanta ikinkithatakotantarori okaratzi ipampithashiretanaari.

⁹ Tzimatsi pashine itzimi itasonkaventajaantake Tasorentsinkantsi ari okanta javentaashiretziitantaari. Tzimatsi pashine itzimi itasonkaventake Tasorentsinkantsi ari okanta itekatsitakaantantari.

¹⁰ Tzimatsi pashine itzimi jimatakaakeri irirori intasonkaventante, pashine itzimi jimatakaakeri irirori inkamantantanerite, pashine itzimi jimatakaakeri irapiitakotairo okaratzi ikamantantakeri kamantantaneri, onkantya iriñaantyaarori iriirika Tasorentsinkantsi matakaakeri inkamantantero. Tzimatsi pashine itzimi jimatakaake iriñaavaiyetero pashineyetatsiri ñaantsi, tzimatsi pashine itzimi jimatakaake irovaakañaanetairo okaratzi iñaaventayeetakeri.

¹¹ Maaroni iroka irootakera itasonkaventantayetakeri Tasorentsinkantsi, jimatakaantakero tsikarika opaiyetarika. Aparoni ikanta

Tasorentsinkantsi. Iriitajaantake matzirori itasonkaventayetakai aakaite, jimatakaayetairo okaratzi ikoviri irirori.

¹² Arira okantari ovithaavakaantayetaari, joshiyakaantayeetairo aakami ivatha Cristo. Tema tsikara akantavathayetara, irootakera matakaayetairo opaiyetarika. Arira akempitzitayetaari eejatzi aakaite, onashiyeta amayetairo opaiyetarika.

¹³ Tema aparoni ikanta Tasorentsinkantsi itzimi oviinkaatakaayetairi, ari okanta ovithaavakaantaari, onkantavetakya aakarika judío-payeeni, griego-thatatsiri, omperataari, saikashivaitaari, maaroni. Okempivaitaaro maaroni antsipatavakagaiya aakaite arapiintayetairo jiñaa añaaakaashiretantatsiri, oshiyakaaventakeri Tasorentsinkantsi.

¹⁴ Pinkinkishiretakotero tsika okanta avatha. Aparoni akanta avathaki, iro kantacha tzimatsi osheki onashiyeta opaiyetarika amayeteri.

¹⁵ ¿Kantatsima oñaavaite aitzí, oñaanatero ako, onkantero: “Te nirooperote naaka, te nonkempityaami eeroka pimatziro poirikayetziro opaiyetarika?” ¿Tema irooperote eejatzi aitzika?

¹⁶ ¿Kantatsima oñaavaite oyempita, oñaanatero oki, onkantero: “Te nirooperote naaka, te nonkempityaami eeroka piñaayetziro opaiyetarika?” ¿Tema irooperote eejatzi ayempita?

¹⁷ Iroomi iyoshiitachanemi oki avathaki, ¿arima onkantakemi ankeme? Iroomi iyoshiitachanemi

ayempita, ¿arima onkantakemi ankemantyaaromi osankaane?

¹⁸ Ari okantari avatha. Tema iriira Pava matakeroi jovetsikakero, tsikara okantajaanta ikovake irovetsikero, ari onkantya onashiyetantyaari ompaityaarika omayeteri.

¹⁹ Arimi oshiyavakaiyaami maaroni tsikara okantayetara avatha, eerotya avathataromi.

²⁰ Arira okantari aparoni onatzi avatha, iro kantacha tzimatsi osheki onashiyeta opaiyetarika amatantayetyaaroni.

²¹ ¿Kantatsima oñaavaite oki, oñaanatero ako, onkantero: “Naaka kovaperotajaantacha, irooma eeroka, tera?” ¿Kantatsima oñaavaite aito, onkempitakotyaaro okaratzi oñaavaitakeri aitzí?

²² ¡Eerora omatziro! Aña okaratzi tzimatsiri avathaki kaari kempitzimotainemi iroopero onatye, irootakera kovaperotajaantachari.

²³ Iroora akithaatantapiintari, omanayiro avathapayeeni, akempitakaantaro ñaapinkatharentsi onayetatzí janta. Okaratzi omanakoyetziri avathaki, akempitakaantaro irooperokimi onayetzi.

²⁴ Irooma okaratzi kaari omanayetapiintziri avathaki otzimi iñaayeetapiintziri, tera ontzime tsikarika ompaitya antayetenerori iroori. Ari ikempitzitari Pava jovetsikakerora avatha, ontzimatyeera anethaayetairo kempitzimovetakairi kaari kovaperotajaantachane.

²⁵ Eerora okantzi ampitharyeero okaratzi avathatari. Aña iro aritatsi, anethaatziitairo maaroni avathatari.

²⁶ Aririka ovatsinaavaitya kapicheeni avathaki,

kempivaitakara ovatsinaakyaami maaroitleniki avatha. Aririka ovaneenkavaiya kapicheeni avathaki, kimoshirera ankantya maaroitleniki avatha.

²⁷ Arira akantayetaari aakaite akaratzi aven-taashireyetaari Cristo, kempitavaitaka aakaite ivathamani anayetaimi Cristo.

²⁸ Jirokara tsika ikantakaayetaari Pava ikaratzi kempisantayeetaatsiri: Etanakaro, tzimatsi Otyaantajanori. Apitetanaintsiri, tzimatsi kamantantaneriite. Mavatanaintsiri, tzimatsi iyotaantaneriite. Ipoñaapaaka itzimayetanake tasonkaventanteri, tekatsitakaanteri, ampitakotanteri, jevatakaanteri, ñaavaiyetzirori pashineyetatsiri ñaantsi.

²⁹ ¿Maaronima Otyaantajanoritzi? ¿Maaronima akamantantaneritzi? ¿Maaronima ayotaantaneritzi? ¿Maaronima atasonkaventantaneritzi?

³⁰ ¿Maaronima atekatsitakaanteritzi? ¿Maaronima añaavaiyetziro pashineyetatsiri ñaantsi? ¿Maaronima ovaakañaanetanetzi?

³¹ Aña iro aritatsi, pinkovatziiyete intasonkaventayeetaimi pimayetantyaarori kovaperotajaantachari. Iro kantamaitacha, tzimatsira opaita otzimi anayirori iroka. Aritake nonkamantemiro iroñaaka.

13

Iroora kovaperotajaantachari etakotanka

¹ Thame ankantashitavakya kantatsi noñaavaitero naaka pashineyetatsiri ñaantsi iñaavaiyetziri pashine atziri, nomatzitakyaaromi okaratzi iñaavaitziri maninkariite. ¿Tema

kameethavaivetaka iroka? Iro kantacha terika nomatero netakotantya nantantarori iroka, nokameniminthavaitashitakara.

² Ari okempitzitari eejatzi, thame ankantashitavakya kamantantaneri nonatzi naaka, niyotakotziro okaratzi kaari jiyotakoveeta pairani, naventaatziitari Pava ari onkantakemi iroshirinkenaro otzishi irovatziyeero tsikarika janta. ¿Tema kameethavaivetaka iroka? Iro kantacha terika netakotantya nantantarori iroka, tekatsimacheeni nomonkaraye.

³ Eejatzi okempitari, thame ankantashitavakya arimi nompashitantyaaro maaroni tzimimotanari onkantya ontzimantyaari iroyaari kovityaavaitatsiri. Ankantashitavakya osheki natsipeventakari impaityaarika, notaaventavaikari. ¿Tema kameethavaivetaka iroka? Iro kantacha terika netakotantya nomatantarori iroka, tekatsira nanintagaiya.

⁴ Itzimira etakotantachari, tsinampari jinatzi, kaminthaantaneri, te inkisakovaitanetya, te irasagaavainetya, te iñaaperovainetya.

⁵ Itzimira etakotantachari te inkaariperovaantenete, te inthañaavainetya, te inkisanetya, te irova-pithaantatziityaaro inkisaneentante.

⁶ Itzimira etakotantachari te inkimoshireventero jantakerorika kaariperori, aña iro ikimoshireventzi irirori iriyotakoyeetairo kyaaryoori.

⁷ Itzimira etakotantachari amavevaitapiintaneri inatzi, ikempisantapiintanetzi, tzimatsi iroyaakotapiintane, joisokerotapiintaneta.

⁸ Eero othonkaneta etakotanka. Irooma

pashinepayeeni aritake onthonkanetaiya, okempitatya, iroka kamantantaneritaantsi, iñaavaiyeetantaitaro pashinetatsiri ñaantsi, jiyotayeetairo opaiyetarika.

⁹ Tema tekera jiyotayeetziro maaroni, tekera ikamantantayeetziro okantakoyeta maaroni tzi-mayetatsiri.

¹⁰ Irooma aririka onkaratapaake otzimi monkaratachane, eerora akovanairo maaroni onkarate peyayetaachane.

¹¹ Iroovaitake akempiyetara atziritzika. Eenirorika eenchaanitzu, akempitayetari eenchaani, tsika ikantziro iñaavaitzi, tsika ikantziro ikinkishireyeta, tsika okanta ipampithashiryaaari. Irooma aririka antaritapaake, eero akempitakotanaari tsika ikantayetara irirori.

¹² Kantatsi oshiyakaantero eejatzi tsika akan-tara amenaatyaaro ashirota. Eero akoñaatzi kameethaperoini, eero ayotajaantzi tsika akan-tavaita. Irooma apaata ari ayotakoperoyetairi tsika ikanta Pava, ari ankempitaiyaari irirori jiy-oyetaira aakaite.

¹³ Jirokara karatatsiri mava kantaitapi-intaachane osaike, eerora othonkanetaa: aventaashirenka, oyaakoventanka, etakotanka. Iroora kovaperotajaantachari iroka etakotanka.

14

Iriñaavaitayeetantyaaro pashinetatsiri ñaantsi

¹ Pinkyaaryoovero onkantya petakoyetan-tantyaari. Pinkokovaperomaitaiyaaro eejatzi intasonkaventayeetaimi onkantya

pimayetantyaarori tsikarika opaiyetarika. Okempitaityaaro iroka pinkamantantaneritai.

² Aririka apatotaiyaani ankarateri kempisantzinkariite, tzimatsirika intasonkaventayeetake iriñaavaitantanakyaaro pashinethatatsiri ñaantsi, eero akemathatziri, eero ayotziro opaita ikantziri. Tera iro iñaavaitantari irika ankemathatantyaariri aakaite, aña iriira Pava kemathaterine.

³ Irooma intzimerika intasonkaventayeetakeri inkamantante, iriira kinkithatakaineri maaroni aakaite, onkantya irovetsikashiretakaantayetairi, intharomentakaantayetairi, imposhenkashiretantairi.

⁴ Ikaratzi ñaavaitzirori pashinethatatsiri ñaantsi, apanirora itharomentashirevaita. Iriima kamantantaneritaintsiri, iriira tharomentashiretakaayetariri maaroiteni kempisantzinkariite ikaratzi apatoyetachari.

⁵ Osheki onimovetyaana maaronirika eerokaite pimatero piñaavaitantyaaromi pashinethatatsiri ñaantsi. Iroora onimoperotataitenari maaronimi eerokaite pimateromi pinkamantantanerite. Irootakera anayirori pashine. Iro kantacha tzimatsirika materone irovaakakoñaaneteri ñaavaitzirori pashinethatatsiri ñaantsi, iriitakera tharomentakaayetyaarine kempisantzinkariite ikaratzi apatoyetachari.

⁶ Iyekiite, thame ankantashitavakya, niyaatake nareetami janta, intaani noñaavaitantapaakaro pashinethatatsiri ñaantsi. ¿Notharomentashiretakaakemima? Thame ankantashitavakya eejatzi niyaatake janta, nokinkithatakotakemiro

ikemathatakagaanari Pava, nopampithashire-takaami, nokamantayetaimiro, niyotaayetaimiro eejatzi. Iroora opoñaantatainakari pitharomentashiretanaa.

⁷ Intsityaa noshiyakaaventavakemiro eejatzi, okempitakaro aririka ashovirivaite, aririka ampiyompivaite. Eerorika anashitaro oyameninka, irojatzi apiipiite, tekatsira iyoterone opaitarika akoviri ampanthayeri.

⁸ Ari okempitari eejatzi aririka antyoote. Eerorika okameñeenkatziri kameetha, tekatsira iyotatsine akaimatziiri ovayiritya.

⁹ Ari pinkempitayetyaari eejatzi eerokaite. Eerorika piñaavaithatantaro inkemathayeeteri, piñaavaiminthavaitashitakara.

¹⁰ Kempitaka jaka kipatsikira osheki nashiyetachari ñaantsi iñaavaitayeetziri. Tzimayetatsira osheki opaiyetarika ikantayeetziri iñaavaitayeetzi.

¹¹ Tzimatsirika ñaanatantanarori pashinethatatsiri ñaantsi kaari nokemathatziri, nokempitakaan-tari pashinesatzi inatzi, ari ikempitzitanari eejatzi irirori. Tera nosheninkamirinkatari kameethaini.

¹² Niyotzi naaka, pikovaperotaiyakeroni eerokaite intasonkaventayeetemi janta. Iro kantacha ontzimatyeeera pinkokovaperoyetairo pintharomentashiretakaayetaiyaari maaroiteni apatotapiintayetachari janta.

¹³ Tzimatsirika ñaavaitzirori pashinethatatsiri ñaantsi, ontzimatyeeera inkovakotairi Pava onkantya irimatakantaiyaariri irovaakakoñaanetairo iñaavaiyetziri.

14 Aririka noñaañaatantyaaro naaka pashinethatatsiri ñaantsi kaari nokemathatziri noñaavaitziro, kempitaka notharomentaventashitakaro, okantavetaka te nonkemathatero okaratzi noñaañaatziri.

15 Aña iro kameethatataitatsi noñaañaatantyaaro ñaantsi nokemathatziri, onkarate tharomentakaiyaanari eejatzi. Arira nonkanterori eejatzi nompanthaaventeririka Pava.

16 Thame ankantashitavakya, tzimatsi piyotainchari japatotaiyani, ari petanakaro eeroka pipaasoonketziri Pava, iro kantacha apaniro eeroka pitharomentavaitaka, iriima pikarataiyirini te intasonkaventayeeteri inkemathatantyaarori piñaavaiyetakeri. ¿Arima iranintaavaitakyaaro irirori pinkantayetakeri? Te iriyotaajatzitya eejatzi kameetharika inkantaiyeni “¡Ari onkantyaari!”

17 Arivetaka pipaasoonketake eeroka. Iriima pashinepayeeni janta temacheeni povetsikashiretakaayetyaari.

18 Osheki nopaasoonketapiintakeri naaka Pava iñaañaatakaanaro pashinethatatsiri ñaantsi, kempivaitakami nanaakemi pimatapiintzirora eerokaite.

19 Irooma aririka nonkarateri napatotya pashinepayeeni kempisantzinkariite te nomatero. Irootyaami nonkovaperotataitemi naaka noñaavaitemi kapicheeni onkantya inkemathatantyaanari, tetyaami nonkovaajatero noñaavaiperotataite kaari inkemathataitenari. Irootakera nomatairi okanta niyotaantantaari

kameethaini.*

²⁰ Iyekiite, eero poshiyari ipampithashireta eenchaani, aña iro aritatsi poshiyaari ipampithashireta antari. Arivetakara pinkempitakotyaaari eenchaani okantakota eero pantantayetaro kaariperori.

²¹ Pinkinkishiretakotero Ikantakaantaitane os-
ankinatakotachari, kantatsiri:

Jirokara ikantakeri Avinkatharite:

Tzimatsi nokoviri nonkanteriri irika atziriite,
Inkarate notyaanteri, pashinesatzi irinatye
ñaavaiyetzirori pashinethatatsiri ñaantsi,
iriira kamantaiyeroneri irika.

Iro kantacha eero ikempisantavakeri.

²² Jirokara oshiyakaaventachari. Arira mataka itasonkaventayeetakai añaavaitantyaaro pashine-
tatsiri ñaantsi, iroora joñaakayeetziriri kaari kemp-
isantatsine. Iroora omatantakeri itasonkaventay-
eetakai onkantya ankamantantantyaari, iroora
joñaakayeetairi aakaite akempisantzinkariyetzi.

²³ Akantashitavakya, ari papatotaiyaani
maaroiteni eeroka, maaroiteni piñaañaatantyaaro
pashinethatatsiri ñaantsi. Impoña inkyaapaake
kaari kempisantatsine, kaari itasonkaventay-
eetzi. ¿Eeroma ikantapaake: “¡Ishinkiventatya
irika!?”

²⁴ Intsityaa ankantashitavakya papatotaiyani
eeroakaite janta pikamantantzi. Impoña
inkyaapaake kaari itasonkaventayeetzi, kaari

* **14:19** Ikantakotakeri jaka Pablo “noñaavaitemi kapicheeni,” iroora oshiyarori inkante “nokovataike noñaavaite 5 ñaanchaaniki okaratzi inkemathaiteri, te nonkovaajatero noñaavaite 10,000 ñaantsi kaari inkemathaitenari.”

kempisantatsine. Arira pooñaaronteneri eerokaite ikinkishirevaitashitari irirori, iroora inkinkishiretakotantanaiyaari,

²⁵ iro ompoñaantyaari inkamantantairo okaratzi ikinkishirevaitashitakari iromananeke, impoña irotyeerovanake iñaapinkathatanairi Pava, inkante: “Omaperotatya itsipashiretami Pava eerokaite jaka.”

²⁶ Iyekiite, jirokara onkarate pantayetairi aririka papatotapiintaiyaani. Kantayetatsi impanthaayeetairo Salmo, iriyotaantayeetai, kamantakoyetairone okaratzi ikemathatakagairiri Pava, iriñaavaitakaayetairi pashinethayetatsiri ñaantsi, intzimayetai ovaakakoñaanetairone. Tema maaroni otzimi pantayetairi ontzimatyepovetsikashiretakaantaiyaari pashinepayeeni.

²⁷ Tzimatsirika ñaavaitantarori pashinethatatsiri ñaantsi, eerora itzimaperotajaantzi osheki, intaanira inkantya apite, terika inkarate mava. Eerora okantzi irakivaavakaiyaani irikaite, aña iroyaaventya irimatantyaarori pashini. Ontzimatyeeera intzime impaitya ovaakakoñaaneterine.

²⁸ Tekatsirika ovaakakoñaaneterine, ontzimatyepovetsikashiretakaantaiyaari irimairete tsika papatotaiyakani. Intaani iriñaañaashireteri Pava, ari onkarate.

²⁹ Oshinetaantsitzi inkamantante apite, terika mava. Iriima pashinepayeeni ontzimatyepovetsikashiretakaantaiyaari impampithashiretakotero kameetharika okaratzi ikamantantziri.

³⁰ Irooma intzimerika inkemathatakaanairi Pava, eenirorika ikamantantzira pashine, aritatsi imairetavake onkantya inkamantantantyaarori pashineka.

³¹ Tema te arite iriñaavaitaiyeni apiteroka, aña iretavakyaaro aparoni impoña pashine. Ari onkantya iriyotantaiyaari maaroni, tharomentashire inkantayetaiya.

³² Itzimirika matakeroori ikamantantajanotanai, iriitakera matakeroone iriñaakotanetya inkamantante.

³³ Aririka irakivaamashitaitya kaari Pava kantakaanterone. Aña iriira Pava santzikoityaakaan-tatsiri.

Iroñaaka nonkamantemiro pashine okaratzi jametapiintaari ikaratzi itasorentsishire-takaitairi irapatotaiyaani tsikarikapayeeni:

³⁴ Maire okantapiintaiyani tsinaneete, te os-hinetaantsite oñaavaiyete. Aña iro aritatsi onkempisantayete, tema iro okantakaantziri lkantakaan-taitane.

³⁵ Tzimatsirika ompaitya onkoveri iyotero, os-ampiteri oime janta opankoki. Te aritzi oñaavaite tsinane aririka irapatoyeetya.

³⁶ ¿Pikinkishiretaiyanima eerokaitera omapokakaantakerori pikinkithatakaantziro iñaane Pava? ¿Eeroma onimotzimi pimayetapiintairo okaratzi jimayetzi pashine kempisantzinkariite tsikarikapayeeni?

³⁷ Tzimatsirika janta kantatsiri “Naaka kaman-taneri, naaka antakishire nokanta,” ontzimatyeera iriyotemi irika iriira Avinkatharite kantakaarori nosankinatantamirori iroka.

³⁸ Terika inkempisantayete irika, eerotya pikempisantataitzi eejatzi irirori.

³⁹ Iyekiite, ontzimatyeera pinkokovaperotairo irimatakaitaimiro pinkamantantayetai.

Eeromaita pimaperotziro potzitzikayetairi ñaavaiyetzirori pashinethatatsiri ñaantsi.

⁴⁰ Irooma pimayetairora irokapayeeni, ñaakotanera pinkantaventyaaro, santzikoiteeni pinkantya.

15

Irañaantayetaiyaari kamayetatsiri

¹ Iyekiite, nokovi iroñaaka nonkinkishire-takaimiro tsika okantakoveta Kameethari Ñaantsi okaratzi noñaaventakemiri, poisokerotanaarira pikempisantai.

² Irojatzira ovavisaakoshiretaimineri, eekerorika poisokerotanakityeeyaaro noñaaventayetakemiri. ¿Amenaashivaitakama pikempisantayetanai?

³ Jirokara kovaperoyetachari, iroora ikamantaitakenari naaka, ipoñaaka nokamantakemiro eejatzi eerokaite: Ikamimentakaira Cristo okantakaantziro akaariperovaitake, jimatajaantakero jimonkaratakaakaro okaratzi iñaaventakotzitatakariri Osankinajanorentsiki.

⁴ Ipoñaashitaka ikitataitakeri, iro avisavetaka mava kitaite, joviriintaitairi. Irojatzira iñaaventakotziyeetakari Osankinajanorentsiki.

⁵ Ipoña joñaakaari Cefas, joñaakaari eejatzi maaroiteni 12 iriyotaane.*

⁶ Ipoñaaka joñaakapanaatari eejatzi osheki apaiyetairi iroñaaka “Iyekiite,” 500 ikarataiyini. Eenirotatsi jañaayetzi osheki irikaite, arimaitaka makoryaayetake tsikarika ikaratzi.

* 15:5 Ikantaitziri “Cefas,” irootakera pashine ivairo Pedro.

⁷ Ipoña joñaakaari Jacobo, ipoña joñaakaari eejatzi maaroiteni Otyaantajanori.†

⁸ Naaka overaantapaakaro joñaakaana eejatzi, kempivaitaka naakami impoivaitziitatsinemi nontzimake.

⁹ Tema naakavetaka Otyaantajanori, janaayeta-nara maaroite pashine. Tetya apantaajatyaaaromi nompaitya “Otyaantajanori,” tema novasanki-taavaitakeri kempisantanairiri Pava, apatoven-tanaariri tsikarikapayeeni.

¹⁰ Iro kantamaitacha, tera amenaavaitashitya jineshinonkatziitaana Pava, tema iriitake kantakaakarori Notyaantajanotantaari iroñaaka. Naakamaitakara antavaiperotaatsiri iroñaaka nanayiri pashinepayeeni, irootajaantakera kantakaantzirori nantashivaivetakari pairani. Tera naaka matashityaarone apaniroini irokapayeeni, aña Pavara neshinonkataanari nomatantaarori.

¹¹ Irootakera nosankinatantakamirori okaratzi nokinkithatapiintakeri, irojatzira ikinkithat-apiintakeri eejatzi pashine Otyaantajanoriite. Irootakera pikempisantayetairi eerokaite.

¹² Aritakera nokinkithayetaimiro joviriintay-eetairira Cristo, jovamaaveetakarira, ¿Opaitama pikantantari: “Eerora añaajaantayetai ankamak-erika?”

¹³ ¿Pikinkishiretatyama te iroviriintajaantayee-tairi Cristo?

¹⁴ Aririka onkantyaami, namenaashivaitakara nokinkithatake, pamenaashivaitakara eerokaite pikempisantaiyakeni.

† 15:7 Ikantaitziri “Jacobo,” irootakera pashine ivairo Santiago, irirentzira Jesús.

15 Tema kempivaitakara nothaiyakami noñaaventakotapiintakeri Pava, nonkantantapiintayetake: “Pava oviriintairi Cristo, ari inkempitayetairi eejatzi aakaite.”

16 Arimi onkantyaami, eero ipiriintayetaa kamayetaintsiri, tera ipiriintzita eejatzi Cristo irirori.

17 Terikami iroviriintayeetairi Cristo, pame-naashivaivetakara eerokaite pikempisantayetai. Eekerora pinkaariperoyetatyemira tekatsira peyakotaiminemi.

18 Aritakemira peyaperovaitakami eejatzi ikaratzi makoryaayetaintsiri, amenaashivaivetakara javentaanaarira Cristo.

19 ¡Inkantamacheetaimi aakaite! Amenaashivaitakamira aventaanakari Cristo, amenaashivaitakamira okaratzi oyaakoneentavetaari, añaaminthavaitashitakara kapicheeni iroñaaka. Maperokitziivaitakaimi.

20 Iro kantacha te ari onkantya. Joviriintayeetairiitsi Cristo ikamavetakara. Iriitakera matakeroi jetakaantaro jañagai tsikara inkantayetaiya apaata ikaratzi makoryaayetaintsiri.

21 Jiroka okantakota iroka: Pairani, okaratzi jantakeri aparani atziri iro poñaakaantakarori akaamaneyetzi maaroitni. Iro kantacha iriira eejatzi aparani atziri poñaakaantaarori ampiriintayetai maaroitni akamayevetaka.

22 Tema iro akaamaneyetantaari maaroitni okantakaantziro asheninkamirinkaitetari Adánni. Iro kantacha ari añaayetai maaroitni okantakaantziro asheninkashiretaari iroñaaka Cristo.

23 Jirokara tsika okantakota iroka: Iri Cristo

etaarori ipiriintaa. Impoña impiyeerika apaata, ari iroviriintayetapairi ikaratzi jashiyetaari irirori.

²⁴ Ompoñaashitakya onthonkaiya maaroni, iraperotairi Cristo ikaratzi pinkathariventashivaitachari, ikaratzi otzimimovaitashitari ishintsinka. Iriira Cristo matakagairone aakaite onkantya irashitantairi Pava, matzirori Ipinkatharijanoritzi.

²⁵ Tema jetzineeronkatatyaaro iroñaaka Cristo ipinkathariventantzi, irojatzi apaata omonkaratantapaakyaari inkitsirinkajaantairi iisaneentayetane, iraatzikantaiyaari iitzi.

²⁶ Ovekaraantapaakyaarone iisaneentane inkitsirinkairi irootakera “Kaamanetaantsi,” inkempitakaantairo atzirimi onatye iraperotairo.

²⁷ Tema aritake iñaaventakotziyeetakari Cristo, ikantaitake:

Itzimi matakeroori ikitsirinkairi maaroiteni, jimatakeri jaatzikantaari iitzi.

Iro kantamaitacha ikaratzi ikantakoyeetziri jaka “maaroiteni,” tera inkantayeetatye irijatzira Pava inkitsirinkayetaari, aña iri Pava kankagaiyaarone irimayetantyaarori maaroni.

²⁸ Aririka impinkathariventairo Itomi maaroni, iriira Pava pinkathariventairine eejatzi irirori, tema ari ikenakairori irirori Pava impinkathariventantaiyaarori maaroni tzimayetatsiri.

²⁹ Eerorikami jañaayetaimi ikaratzi kamayetaintsiri, ¿opaitama joviinkaatzimentantayeetariri kamaintsiri?

³⁰ Eejatzi okempitzitari, eerorikami ipiriintay-eetaami, ¿opaitama añnantapiintayetakarori aakaite ipatzimaminthavaitayeetai?

³¹ Iyekiite, ¿Pithainkatyaanama? ¿Kaarima naaka tharomentaventaamiri nokempisan-takaayetaimiri Avinkatharite Jesucristo? Aña omaperotataitatyaaara iroka, okantaitatyaani kitaiteriki ikovayeetzi irovamaitena.

³² Ari okempitzitakari eejatzi jaka nosaikira Efeso-ki, imaimanevaitakena katsimavaiyetat-siri. Eerorikami apiriintayetaami, nonkaratatai-terityaami iriroriite, nonkantavaitashitakyaami:

Thame anintaavaitavakya, avavaitya, aravaite, oimoshirenkavaitya. Aamaashiminthatya iro ankame.

³³ Irootakera paamaventantyaarori iroka otzimikari pikenakaashitane. “Eerora pitsipaminthatari kaariperori, pimatzirokari eeroka.”

³⁴ Pimpampithashiretaiya kameethaini. Eero pitzipinavaitashita. Kempitaka tzimayetatsi tsikarika pikaratzi eerokaite te piyotakotaajateri Pava. ¡Pashiventaantsiitake!

³⁵ Kempitakara tzimayetatsi janta kantashire-tatsine: “¿Tsikama inkantyaaka impiriintai tonkitsiporoki? ¿Tsikama onkantaajatya iriñeetairo ivatha?”

³⁶ ¡Masontzí! Kantatsi oshiyakaantero okantaranki okitho pankirentsi. Aparoni okitho sampiikitatsineri, ikitakiyeetziri, arira oshookai.

³⁷ Iroka okitho pipankitapiintziri apakithoroini okantaveta, iro kantacha oshookanakerika iroka

pashine onkantavaitanakya. Tema te pimpanki-tapiintero oshookimatakera pankirentsi.‡

³⁸ Aña iri Pava shookakaayetzirori otzimayetan-tari ovatha okaratzi ikoviri irirori. Iriitakera nashitakaayetarori ishookakaayetziro, okaratzi tzimayetatsiri pashineyetatsiri pankirentsi.

³⁹ Maaroiteni akaratzi otzimayetzi avatha, tera ari oshiyavakaiyani. Thame oshiyakaantavakero, aakaite atziritzi anashiyeta avathaki, onashiyeta ivatha piratsiite, tsimeriite, eejatzi shimapayeeni.

⁴⁰ Eejatzi ikempiyeta inkiteveri te iroshiyayetai akantayetara aakaite osaviveri. Otzimimotziri inkiteveri irovaneenkaro, te okempitaro ova-neenkaro aakaite.

⁴¹ Tema onashita eejatzi irovaneenkaro ooryaa, irovaneenkaro kashiri, eejatzi irashi impokiro-payeeni. Tzimayetatsi tsika ikaratzi impokiro kaari kempitayetyaarine pashine.

⁴² Arira ankantayetaiyaara aakaite ampiriintayetairika. Tema ikitatapiintayeetziro iroñaaka avatha, ari oshitzitziri, iro kantacha aririka iroviriintayeetairo, pashine onkantayetanaiya eero oshitzivaitai.

⁴³ Aririka inkitayeetero avatha manintaaro onatzi, iro kantacha ari iroviriintayeetairo onkantya ovaneenkayetantaiyaari. Te aavyaavaitanete iroñaaka avatha, iro kantacha ari iroviriintayeetairo ontzimantaiyaari oshintsinka.

⁴⁴ Okaratzi ikitayeetziri avatha tzimavetachara oshire. Iro kantacha aririka iroviriintayeetairo avatha, arira ontzimayetai atasorenka. Ari ikan-

‡ 15:37 Kantakotachari jaka “pankirentsi,” iroora trigo, okarayetzi oshiyayetarori.

tayetari maaroni añaa yetziri iroñaaka otzimi ishire, iroora ayotantayetari tzimatsi eejatzi pashine avatha tzimaatsine otasorenka.

⁴⁵ Ari okanta josankinatakoyeetakeri etanakarori shirampari, Adán, ikantaitzi:

Iro etanakarori jañaanake, ipoña otzimanake ishire.

Iriima irika oyaatapaakerine kempitapaakyaarine, otzimimotziri irirori itasorenka, iriitakera añashiretakaantatsine.

⁴⁶ Arira akantayetari. Te otzimimovetai atasorenka ovakeraini. Aña iro etanakaro otzimave-taka ashire, impoña ontzimayetai atasorenka.

⁴⁷ Tema irika etanakarori shirampari, kipatsira jaayeetake, jovetsikapithayeetakeri. Iriima apitetanaintsiri shirampari, inkitekira ipoñaakaro irirori.

⁴⁸ Tsikara ikantajaantara jovetsikayeetakeri kipatsipitha irika etakarori, iriira akempiyetakari aakaite. Iriima ikaratzi inkiteveriite, iriira kempitakariri irika poñeenchari inkiteki.

⁴⁹ Arira ankantayetaiyaari eejatzi aakaite. Tema oshiyayevetakari atzimayetake irika jovetsikapithayeetakeri kipatsi, aritakera oshiyayetaiyaari eejatzi irika poñeenchari inkiteki.

⁵⁰ Iyekiite, jiroka okantakota okaratzi nokantakeri: Eero okantzi isaikayetai tsika ipinkathariventantzi Pava ikaratzi tzimayetatsiri ivatha, iriraane, shitzitaatsine ivatha. Aña iriiyetakera saikayetaatsine janta inkarate kaari shitziyetaatsine ivatha.

⁵¹ Pinkeme, nonkamantemiro kaari jiyotakoyeetzi pairani. Jirokara: Arira impashinetakaayetai maaroni aakaite. Iro kantacha eerora

añaayetziro maaroiteni aakaite amakoryaayete.

⁵² Apaata ovekaraantapaakyaarone kitaite, omapokashitaiyaara intyooyeetai. Apathakero onkantapaintya iroovaitake amachookapainte. Arira iroviriintayeetairi kamayetaintsiri, onkantya irañaantayetantaiyaarori vathatsi kaari shitzitanetaatsine. Irooma maaroiteni aakaite añaayetatsiri impashinetakaayeetai.

⁵³ Okaratzi avathatari iroñaaka shitzitanetatsiri, impashinetakaayeetairo eero oshitzivaitantaa. Akarayetzi akaamanevaitanetzi iroñaaka ari impashinetakaayeetai, kañaaneri ankantayetaiya.

⁵⁴ Aririka omonkarapaitetaiya iroka, arira omonkarataiyaari okaratzi joshiyakaaventaitakero “Kaamanetaantsi,” okempitakotari atziri, ikantaitake:

Irika ipaiyeetakeri “Kitsirinkaneri,” japerotairo ipaitayeetziri “Kaamanetaantsi.”

⁵⁵ ¡Kaamanetaantsí! ¿Kantatsima pinkitsirinkantai eeroka iroñaaka?

¡Kaamanetaantsí! ¿Eenirotsima iroñaaka pithoyene?

⁵⁶ Okaratzi oshiyakaaventachari jaka othoyene, irootakera kaariperonkantsi. Irootakera Ikantakaantaitane iyotakairi tzimataitatsira akenakaashitane.

⁵⁷ Iro kantacha nopaasoonketziri Pava, tema iri matakagairori aakaite oitsinampaantarori, jotyaantairira Jesucristo ikitsirinkantaarori “Kaamanetaantsi.”

⁵⁸ Iyekiite, ontzimatyeeera pinkyaaryootapiintayetai, pantavaitapiintaineri Avinkatharite. Tema aritake piyotayetai te pamenaavaitashitya, iriitakera Avinkatharite matakaimirori.

16

Kireeki jotyaantaitziniriri itasorentsitakaitairi

¹ Iroñaaka nosankinatakoteri apiyotziri kireeki otyaanteneriri ikaratzi itasorentsitakaitairi. Nonkantayetaimiro okaratzi nokantayetakeriri Galacia-satzi.

² Aririka papatotapiintaiyaani, ontzimatyeeera pookayete kapiche eerokaite tzimimotzimiri. Ari onkantya eero nopankiventantapaakaro naaka, nareetapaakyaamirika janta.*

³ Aririka nareetakyaami kantatsira pimpairyee aanakerine kireeki janta Jerusalén-ki intsipataanakero nosankinarepayeeni.

⁴ Arira nonkaratanakeri naaka niyaate janta, añamatsitavake ari nonkantakero.

Ikinkishiretari iranteri Pablo

⁵ Eerora nareetzitami, añã netapaintyaaro niyaate Macedonia-ki, impoña nimpoitapaakero janta pinampiki.

⁶ Aririka nareetakyaami, aamaashitya osamani nosaikimotanakemi, kempitaka ari nonkyaarontsitakoteri. Impoñaashitakya potyaantaina tsikarika nokoviro niyaatai.

⁷ Tera nonkovero naaka kapicheeni onkantya nonkivantapaintemi. Añã nokovatzi osamani nosaikimovaitapaintemi, iriirika Avinkatharite shinetainarone.

* **16:2** Kantakotachari jaka “papatotapiintaiyaani,” irojatzira ikantayeeztitari “etapiintarori kitaite pashineki domingo.”

⁸ Irojatzitara nosaikavake jaka Efeso-ki, irojatzii areetantakya kitaite joimoshirenkayeetziro “Aavataantsi.”†

⁹ Iroora nomatantyaarori iroka eenirotatsi iroñaaka jaka osheki nantavaitavaineri Avinkatharite, kameetha okanta noñaakero. Tzimake osheki maimaneminthatakenari.

¹⁰ Aririka irareetakyaami Timoteo, paakameethatavakeri, tema irijatzi antavaitaineriri Avinkatharite, ari joshiyana naaka.

¹¹ Te arite intzimayete janta manintavaiterine. Iro aritatsi paapatziyavakyaari, irojatzii iravisantakyaari impiyeera naakaki. Tema oyaaventa novakeri impoke intsipayetakyaari pashinepayeeni iyekiite.

¹² Iriima Iyeki Apolos, nokantakeri intsipayetanakyaari ikaratzi notyaantaimiri eerokaite. Iro kantacha te inkove iriyaate irirori. Añaamatsitavake ari irimatakero apaata.

Ovekaraantarori ovethataantsi

¹³ Paamaventaiyaani eerokaite, poisokerotyaaro pikempisantanakeri, shirampari pinkantanakya, pishintsishireyete.

¹⁴ Etakotane pinkantavakaayetaiya, pantzimotavakaiyaarika tsikarika ompaiyetya.

¹⁵ Iyekiite, piyotaiyirini eerokaite saikavankotziriri Estéfanos, iriiyetake etanakarori ikempisantayetanake pinampiki Acaya. Ikamaiyetanaaro iriroriite jantavaiventanairi itasorentsitakaitairi.

† **16:8** Kantakotachari jaka “Aavataantsi,” irojatzira ikantayeetzi-tari “Pentecostés.”

¹⁶ Noshintsithatemi eerokaite pinkempisantairi iriroriite, ari pinkempitzityaariri eejatzi kempitakariri ikaratakeri jantavaitaiyini, kamaitanaarori.

¹⁷ Osheki nokimoshiretake noñaakero jareetakana Estéfanas, itsipatapaakari Fortunato, eejatzi Acaico. Iriitakera ovakoventapaakemiri eerokaite tera onkante pareetaiyaani jaka,

¹⁸ potapishiretantyaanari. Iriiyetakera otapishireyetapaamiri eejatzi eerokaite janta. Piñaapinkathayetavairi.

¹⁹ Jovethayetamira apatoventapiintakariri Pava jaka Asia-ki. Jovethatzitami eejatzi Aquila opoña Priscila. Arira ikempitzitakamiri eejatzi ikaratzi apatoventapiintakariri Pava ipankoki.

²⁰ Jovethatzitami eejatzi pashine iyekiite. Etakora pinkantya povethatavakaayetanaiya.

²¹ Irooma iroka, iroora nosankinatajaantzimiri nakoki naaka, novethatami. Naakatakera Pablo.

²² Irovasankitaaveetapaiyaari kaari etakotaiyaarine Avinkatharite. Impiyitzitaitaityaata thaankiperoini Avinkatharite.

²³ ¡Onkamintha ineshinonkayetaimi Avinkatharite Jesucristo!

²⁴ Netakotami maaroitene eerokaite, iriira Cristo Jesús matakainarone. Arira onkantyaari.

**KAMEETHARI ÑAANTSI: Ñaaventaitzirira
Avinkatharite Jesucristo**
**The New Testament in the Pichis Ashéninka language of
Peru**
**El Nuevo Testamento in la Pichis Ashéninka lingua de
Peru**

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ashéninka, Pichis

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-12-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 31 Aug 2023

b72f15e8-2b09-5a3e-bcda-702eafc504d4